

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра цивільно-правових дисциплін факультету №4

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО
ВИКОНАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

з навчальної дисципліни
«Приватне право: практика тлумачення та застосування»
обов'язкових компонент
освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти

081 «Право» (поліцейські)

м. Харків

2023 рік

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін факультету № 4
протокол від 16.08.2023 № 9.

Відповідальна особа:

Професор кафедри, кандидат юридичних наук, професор **Шишка О.Р.**

Розробники:

1. Завідувач кафедри, кандидат юридичних наук, професор **Зайцев О.Л.**
2. Професор кафедри, доктор юридичних наук, професор **Сліпченко С.О.**
3. Професор кафедри, кандидат юридичних наук, професор **Шишка О.Р.**
4. Доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент **Піхурець О.В.**
5. Доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент **Бортнік О.Г.**
6. Доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент **Ясечко С.В.**
7. Доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент **Погребняк О.С.**
8. Доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент **Шишка Н.В.**

Рецензенти:

1. Проректор з наукової роботи Харківського університету канд. юрид. наук, професор **Сергієнко В.В.**
2. Завідувач кафедри трудового та господарського права факультету № 2 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юрид. наук, професор **Мельник К. Ю.**

1. Загальні методичні рекомендації

Одним з важливих етапів процесу підготовки висококваліфікованих спеціалістів юриспруденції є написання та захист курсових робіт. Навчальним планом з підготовки фахівців, які навчаються на другому (магістерському) рівні вищої освіти передбачено написання курсових робіт слухачами.

Курсова робота – це не просто формальне виконання навчального завдання, а реальна можливість для студента поглибити свої знання, розвинути дослідницькі навички та підготуватися до подальшої професійної діяльності. Курсова робота є своєрідним підсумком здобутих слухачем теоретичних знань з певної дисципліни, практичних умінь і навиків майбутнього фаху. Це творчий екзамен, завдяки якому перевіряється рівень самостійного мислення автора, його вміння збирати й аналізувати матеріал, робити узагальнюючі висновки, тобто практично застосовувати знання, набуті в процесі навчання. Тому, в процесі її підготовки особлива увага приділяється аналітичній роботі, зокрема, зібранню, систематизації та аналізу актуальних нормативно-правових документів та наукових праць з обраної теми. Також, значущою складовою курсової роботи є вивчення практичного застосування норм приватного права. Слухачам рекомендується аналізувати конкретні юридичні випадки, розглядати рішення судів, вивчати практику застосування норм приватного права в реальних життєвих ситуаціях. Такий підхід допомагає зрозуміти не лише теоретичний, але й практичний аспект дисципліни, виявити можливі прогалини або невідповідності в законодавстві.

У процесі виконання курсових робіт слухачі оволодівають прийомами підбору, систематизації та правильного використання нормативного та наукового матеріалу, вмінням їх правильного аналізу, підсумовування й узагальнення, проблематизацією правової інформації, критичним і творчим мисленням. **Загальні вимоги по написанню курсової роботи:**

1. *Підбір матеріалу.* Слухач повинні вміти вибирати актуальні та відповідні джерела, як-от нормативні акти, наукові статті, практику судових рішень тощо.

2. *Систематизація даних.* Зібраний матеріал потребує структурування та логічного впорядкування.

3. *Аналіз та узагальнення.* Слухач повинні вміти аналізувати зібрані дані, робити висновки та узагальнення.

4. *Науковість,* що передбачає творчий підхід до обраної теми, правильне та глибоке висвітлення всіх її аспектів, усвідомлення результатів дослідження та вміння робити узагальнення, висновки та рекомендації щодо вдосконалення досліджуваної проблеми.

5. *Логічно-послідовне викладення матеріалу.* Усі розділи роботи та ілюстративний (статистичний) матеріал повинні бути взаємопов'язаними між собою.

6. *Критичне та творче мислення:* Необхідно не лише відтворювати інформацію з джерел, але й критично її оцінювати, вміти побачити нові аспекти проблеми, знаходити нетрадиційні підходи до її рішення.

3. *Самостійність її виконання.* Ця вимога має два аспекти: по-перше, слухач виконує курсову роботу одноосібно, без співавторства, а, по-друге, – використання літературних та інших джерел передбачає не механічне їх переписування, а переслідує мету відбору автором необхідних фактів і даних для самостійного аналізу та характеристики досліджуваного питання теми, повинно сприяти більш глибокому обґрунтуванню висновків. Робота, виконана не самостійно, а як результат переписування джерел повертається слухачу для переробки.

4. *Грамотність, культура та правильність оформлення.* Робота повинна бути охайною, не мати стилістичних та орфографічних помилок.

5. *Обсяг курсової роботи* має складати 40–55 друкованих сторінок тексту.

6. *Пропорційність обсягу всіх структурних частин роботи.* Зокрема, вступ і висновки в сумі не повинні перевищувати 20 відсотків її загального обсягу.

Мета цих методичних рекомендацій – допомогти слухачам правильно обрати тему курсової роботи, скласти план, написати текст, оформити результати дослідження. Знання вимог і дотримання порад, викладені у даних рекомендаціях, дозволять слухачам уникнути багатьох помилок у текстовій частині та оформленні курсової роботи та, в цілому, сприятиме її якісному виконанню.

1.1. Мета та завдання курсової роботи

Метою написання курсової роботи є розвиток у слухачів здібностей до самостійного наукового, теоретико-прикладного дослідження. Для реалізації цієї мети необхідно вирішити такі основні завдання: ретельно вивчити відповідні нормативно-правові джерела; глибоко опрацювати спеціальну наукову та методологічну літературу; проаналізувати й осмислити фактичні дані, досвід правозастосування (судову практику); систематизувати та правильно використати статистичний масив даних (за необхідності); логічно та послідовно викласти свої думки у письмовому вигляді; правильно оформити науковий апарат; зуміти стисло та чітко доповісти на захисті про результати своїх досліджень.

1.2. Послідовність етапів виконання курсової роботи.

1.2.1. Вибір теми курсової роботи

Курсові роботи виконуються здобувачам вищої освіти у відповідних семестрах згідно з вимогами навчальних планів. Курсові роботи виконуються за варіантами. Здобувачі вищої освіти, прізвища яких починаються з літер:

А, І виконують роботу за темою № 1;

В, Й - за темою № 2;

Д - за темою № 3;

Є, Л - за темою № 4;

З, Н - за темою № 5;

Ї - за темою № 6;

К, П - за темою № 7;

М, С - за темою № 8;

- О, У** - за темою № 9;
Р - за темою № 10;
Т - за темою № 11;
Ф, Х - за темою № 12;
Ц, Ч - за темою № 13;
Ш, Щ - за темою № 14;
Б, Я - за темою № 15.
Г - за темою № 16.
Е - за темою № 17.
Ж - за темою № 18.

Обрана тема курсової роботи може бути уточнена викладачем, а в окремих випадках слухач може самостійно сформулювати та запропонувати тему згідно зі своїми науковими, практичними інтересами, якщо її немає в приблизному переліку. Але в цьому випадку він повинен обов'язково узгодити її з викладачем – науковим керівником, призначеним для кожної навчальної групи, заздалегідь отримати на це його згоду.

Після вибору та реєстрації теми курсової роботи слухач повинен уважно ознайомитися з методичними рекомендаціями по її виконанню, приблизним планом роботи і списком рекомендованої літератури, і лише після цього приступити до її виконання.

1.2.2. Теми курсових робіт

№ варіанту	Назва теми
1.	Принципи приватного права
2.	Приватні правовідносини
3.	Представництво у приватному праві
4.	Недійсні правочини
5.	Строки та терміни. Позовна давність
6.	Особисті немайнові права фізичної особи
7.	Речове право
8.	Право власності
9.	Загальна характеристика права інтелектуальної власності
10.	Авторське право та суміжні права
11.	Засоби індивідуалізації учасників цивільного обігу, товарів і послуг
12.	Приватно-правовий договір
13.	Набуття, збереження майна без достатньої правової підстави (кондикційні зобов'язання)
14.	Об'єкт тлумачення норм сімейного права
15.	Офіційне й неофіційне тлумачення норм сімейного права
16.	Проблемні питання застосування норм сімейного права при розгляді судами справ, пов'язаних з позбавленням батьківських прав, поновленням батьківських прав, усиновленням і

	встановленням опіки та піклування над дитиною
17.	Проблемні питання застосування норм сімейного права при розгляді спорів, що впливають із правовідносин подружжя та колишнього подружжя
18.	Проблемні питання застосування норм сімейного права при розгляді спорів, що впливають із правовідносин батьків та дітей

Курсова робота виконується з обов'язковим дотриманням вимог щодо її структури, змістовного наповнення та оформлення.

1.2.3. Добір і опрацювання літератури

Для написання якісної курсової роботи потрібен ретельний і обміркований добір літератури, складання загальної бібліографії. Ознайомлення з літературою здійснюється під час вивчення теми у ході навчального процесу. Далі, під час написання курсової роботи проводиться систематизація джерел. До складу бібліографії мають бути віднесені вітчизняні та міжнародні нормативні матеріали, судові вироки, узагальнення судової практики, проєкти нормативно-правових актів, підручники, навчальні посібники, довідники, збірники, словники, енциклопедії, монографії, матеріали наукових конференцій, журнальні та газетні статті тощо.

1.2.4. Підготовка курсової роботи.

Структура курсової роботи.

Після вивчення літератури, та складання плану здобувач приступає до написання тексту курсової роботи. Текстова частина є основною та найбільш важливою в курсовій роботі, тому на неї слід звернути особливу увагу.

Загальними вимогами до неї є:

- чіткість побудови та конкретність викладення;
- логічно-послідовне викладення матеріалу;
- доказовість аргументації та доказовість висновків.

Незважаючи на спільність вимог кожна тема має свої особливості, які необхідно враховувати як у процесі складання плану, так і написання тексту.

Курсова робота повинна містити:

1. Титульний аркуш.
2. Зміст.
3. Перелік умовних позначень, символів, скорочень і термінів.
4. Вступ.
5. Основну частину (розділи, підрозділи).
6. Висновки.
7. Список використаних джерел.
8. Додатки.

Кожна структурна частина курсової роботи починається з нової сторінки.

1. *Титульний аркуш* – обов'язковий елемент курсової роботи, де зазначається офіційна назва відомства, до якого належить навчальний заклад; навчального закладу та кафедри, де виконується робота; повна назва теми курсової роботи; курс на якому навчається автор; прізвище, ініціали автора та наукового керівника, його вчений ступінь і звання; місто та рік виконання.

Зразок оформлення титульного аркушу наведений у додатку № 1 до Методичних вказівок.

2. *Зміст* (план роботи), що відображає структуру дослідження (вступ, розділи, (підрозділи, пункти, висновки, список використаних джерел, додатки) з означенням найменування та номерів початкових сторінок усіх структурних елементів. Назви заголовків усередині тексту повинні відповідати назвам у змісті.

3. *Перелік умовних позначень, символів, скорочень і термінів* наводиться перед вступом курсової роботи та за умови, що вони повторюються у роботі більше трьох разів. У тих випадках, коли умовні позначення (умовні терміни, символи, скорочення) зустрічаються в роботі менше трьох разів, їх розшифровку слід наводити у тексті при першому згадуванні.

Розшифровці не підлягають ті скорочення (умовні позначення, символи, терміни), які мають загальновідомий характер.

Перелік слід подавати двома колонками, в яких ліворуч за абеткою наводять скорочення, а праворуч – їх розшифровку.

4. *Вступ* курсової роботи є однією із обов'язкових структурних частин, де обґрунтовується актуальність проведення дослідження за призначеною (обраною) темою, визначаються предмет, мета, завдання та методи дослідження.

Вступ підлягає написанню тільки після завершення основної частини курсової роботи, оскільки за ходом її виконання можливі зміни та уточнення, що мають бути враховані при написанні вступу.

Актуальність теми описується у вступі шляхом вказівки на сутність науково-практичної проблеми (декількох проблем), що є предметом розгляду курсової роботи та на її (їх) невирішеність у юридичній науці¹.

Науково-практична проблема юридичного походження – це певна суперечливість (невідповідність, зіткнення) між вимогами законодавства та потребами практики застосування правових норм, між доктринарним (науковим) розумінням суті певних соціально-правових явищ та тим, як ці явища насправді проявляються у житті. Проблемою буде й відсутність у законодавстві відповідних нормативно-правових положень щодо впорядкування певного виду соціальних відносин, які потребують правового регулювання (прогалини законодавства).

Втім, власне на актуальність теми дослідження вказує не сама проблема як така, а її невирішеність у науці². З цього приводу у вступі, при описанні

¹ Навчальний характер процесу виконання та захисту студентами курсових робіт викликає й специфічність вимог щодо проведення подібних досліджень. «Науковими» такі роботи можна назвати лише умовно, оскільки вони не пов'язані з отриманням дійсних науково нових результатів, а переслідують мету напрацювання їх авторами (студентами) необхідних навиків, навичок та вмінь щодо методології проведення наукових досліджень та оформлення їх результатів. З огляду на це наукова актуальність тем курсових робіт, як правило, має умовний характер. Разом з тим, сказане не виключає можливості проведення студентами досліджень за темами, що мають достатній науковий рівень.

² Слід мати на увазі, що правові дослідження здійснюються в межах наукових спеціальностей. В даних Методичних вказівках йдеться про цивілістичні дослідження, тобто такі, що здійснюються за

актуальності теми, здійснюється також огляд літературних джерел, в яких дана наукова проблема вже була предметом розгляду. Огляд літературних джерел дозволяє встановити прогалини у наукових розробках попередників або визначити спірні положення їх висновків (теорій) та, як наслідок, - обрати напрямок власного дослідження.

При цьому, літературні джерела не піддаються достатньо повному описанню. Коротко зазначається на те, яких аспектів торкався автор роботи та у чому її переваги і недоліки. Рекомендується описувати роботи групувати за тією, чи іншою ознакою: за хронологією видання; за розглядуваними питаннями; за змістом остаточних теоретичних висновків (положень, позицій) тощо. Завершується опис літературних джерел висновком про ступінь наукової розробленості тих проблемних питань, що розглядаються у курсовій роботі³.

На *предмет* дослідження зазначається у вступі курсової роботи після описання актуальності її теми. Предметом дослідження є те проблемне правове явище, на яке безпосередньо спрямовується наукова дослідницька робота. Слід мати на увазі, що предмет дослідження корелюється із назвою (темою) курсової роботи. Точніше кажучи, тема курсової роботи – це концентроване позначення предмету дослідження. Предмет дослідження курсової роботи описується коротко, в межах одного речення.

Мета і завдання курсової роботи співвідносяться між собою як стратегія і тактика дослідження відповідно, тобто, мета – це остаточний кінцевий результат, а завдання – це проміжні дослідницькі результати.

Вирішення будь-якої наукової проблеми проходить через низку поетапно здійснюваних дослідницьких дій, що завершуються вирішенням певних неосновних (тактичних) проблем. Зазначення на такі проміжні дослідницькі результати є вказівкою на завдання наукового дослідження (курсавої роботи). В той же час, основною метою кожного наукового дослідження є розв'язання певної стратегічної проблеми (на яку зазначалося при описанні актуальності теми та на яку вказує предмет дослідження). Досягнення такого кінцевого результату і є метою наукового дослідження⁴.

Після зазначення на мету та завдання курсової роботи у вступі слід подати перелік *методів наукового дослідження*, завдяки яким автором було досягнуто поставленої мети⁵. При цьому, зміст самих методів не піддається описанню, а зазначається, що саме досліджувалося певним методом (методами). Вказівка на застосування тих чи інших методів дослідження дозволяє пересвідчитися у достовірності отриманих наукових результатів.

спеціальністю 12.00.03 (цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право)

³ Також не слід у вступі наводити повне бібліографічне описання публікацій, що аналізуються, зазначається лише на автора та назву його роботи, а далі у квадратних дужках вказується порядковий номер бібліографічного запису роботи у списку використаних джерел.

⁴ У вимогах до виконання дисертаційних досліджень зазначається, що не слід формулювати мету як «Дослідження...», «Вивчення...», тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету. Цим правилом слід керуватися й при формулюванні мети курсової роботи.

⁵ Питання про методи наукового дослідження є одним із найскладніших питань та вимагає вивчення спеціальних літературних джерел.

Приблизний обсяг вступу – 2–3 друкованих сторінки.

5. Матеріал *основної частини* курсової роботи структурно складається з розділів, підрозділів, пунктів та підпунктів. Рівень структурної деталізації матеріалу основної частини курсової роботи встановлюється автором роботи самостійно, але за погодженням з науковим керівником.

Кількість розділів курсової роботи та їх назви (заголовки) визначаються планом курсової роботи, що додається до її теми. Корекція структури курсової роботи стосовно кількості розділів та їх назв (заголовків) також може відбутися тільки через погодження з науковим керівником.

Кожний розділ курсової роботи має висвітлювати самостійне питання, а підрозділ (пункт, підпункт) окрему частину (підчастину) цього питання.

Викладенню тексту розділів чи інших структурних частин курсової роботи має передувати вивчення відповідних теоретичних положень, вимог законодавства та позицій, вироблених юридичною практикою. Кількість опрацьованих та використаних джерел не повинна бути менше ніж 25 найменувань, серед яких перевага надається монографічним роботам та науковим статтям, присвяченим тематиці, розглядуваній у курсовій роботі. Тема курсової роботи не може бути достатньо розкритою за умови використання лише навчальної літератури (підручників, посібників тощо). Також обов'язковою вимогою є використання у роботі всіх необхідних нормативно-правових актів та роз'яснень вищих судових органів.

Текст курсової роботи має бути логічно послідовним. З цією метою рекомендується розробляти (у робочих записах) план викладення відповідної структурної частини курсової роботи.

Оскільки курсова робота – це творча робота, від її автора вимагається проявити вміння здійснення аналізу та формулювання власних думок. Такі думки мають бути підкріплені позиціями інших авторів, нормативно-правовими вимогами, судовою чи іншою юридичною практикою. При цьому, посилання на авторів, роботи яких були використані, є обов'язковою вимогою, адже плагіат – це не тільки грубе порушення методичних вимог щодо написання курсових робіт, але й порушення норм авторського права. Посилання на роботи інших авторів окрім того дозволяє перевірити достовірність використаних у курсовій роботі відомостей, безпосередньо ознайомитися з першоджерелом. Одним із бажаних елементів курсової роботи є наявність у ній полемічного матеріалу, де автором ведеться на сторінках роботи заочний спір з іншими авторами. З цього приводу слід звернути увагу на необхідність формулювання коректних суджень щодо критики інших.

5. *Висновки* завершують курсову роботу. У стислій формі викладаються основні положення дослідження, а також рекомендації та пропозиції наукового практичного характеру, що складають предмет захисту. Рекомендується даний матеріал викладати в наступній послідовності:

а) вказати чи досягнуто за ходом проведення дослідження поставлених мети та завдань курсової роботи;

б) оцінити в якій мірі мета та завдання досягнуті та що зробити не вдалося (вказати на причини дослідницьких невдач);

в) зазначити на перспективи подальших наукових розвідок щодо розв'язання розглядуваних у курсовій роботі проблем;

г) вказати, як отримані результати можуть бути практично використані (в навчальній діяльності, законодавчій, судовій практиці тощо).

Слід мати на увазі, що у висновках наводяться тільки ті дослідницькі результати, які зазнали свого достатнього обґрунтування в основній частині курсової роботи.

6. *Список використаних джерел* складається лише з тих джерел, що були використаними у процесі написання курсової роботи. Список використаних джерел слід розмішувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування і рекомендований при написанні курсової роботи), в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку. Робота має містити не менш, як 30 різного виду джерел (нормативно-правові акти, підручники, монографії, наукові статі у фахових виданнях, довідники, статистичний матеріал тощо).

7. *Додатки* до курсової роботи не обов'язковою структурною частиною⁶. Їх подають тільки у разі необхідності, тобто тоді, коли є певний допоміжний (ілюстративний) матеріал, який недоречно розмішувати в основній частині роботи, чи в інших її структурних частинах.

В додатках, зокрема, можуть бути подані результати статистичних, соціологічних та інших досліджень, що використовуються автором курсової роботи в якості аргументації певних положень. В додатках також можуть наводитися: порівняльні таблиці (де визначається співвідношення певних правових, чи інших явищ); зразки юридичних документів, запропонованих до впровадження автором курсової роботи; описання прикладів юридичної практики та інше.

1.2.5.Обсяг курсової роботи та її оформлення

1.2.5.1. *Текст* роботи виконується *державною мовою*.

1.2.5.2. Орієнтовний обсяг курсової роботи – 40–55 рукописних або друкованих сторінок формату А-4. Текст повинен міститись лише на одній сторінці листа, з полями по лівому боці – 30 мм., решта полів – по 20 мм. Шрифт Times New Roman, розмір 14, інтервал між строк – 1,5.

1.2.5.3. Будь-які скорочення слів, понять у викладі роботи (в заголовках, підзаголовках, плані, тексті, зносках на джерела та ін.), крім загальноприйнятих (наприклад, ЦК, ЦПК, ст.) неприпустимі. Надання курсової роботи, викладеної з помилками, неграмотно, брудно, без полів тощо тягне за собою безумовне її повернення для повторного виконання.

1.2.5.4. Сторінки курсової роботи необхідно пронумерувати у верхній частині кожного аркушу. Нумерація сторінок повинна бути суцільною по всій роботі. Першою сторінкою є титульний лист (номер не проставляється, але враховується). Вступ, висновок, кожний розділ, а у випадку поділу роботи на підрозділи – кожний підрозділ, а також список використаного нормативного

⁶ В той же час, грамотне розташування в додатках ілюстративного та іншого матеріалу підвищує якість курсової роботи.

матеріалу та літератури починається з нової сторінки. Підзаголовки відтворюються лише в тексті.

1.2.5.5. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела.

Оформлення наукового апарату є наочним свідченням уміння слухача, працювати над літературою з дотриманням правил академічної доброчесності. Слід робити посилання на кожне запозичене положення чи точку зору. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилання необхідно робити таким чином: у тому місці тексту, що потребує посилання, розкриваються квадратні дужки, всередині яких ставиться порядковий номер необхідного джерела. Порядковий номер джерела у квадратних дужках повинен відповідати порядковому номеру джерела у списку використаних джерел. Далі, у дужках, після коми, ставиться мала літера «с» з крапкою наприкінці, і номер (номери) сторінки (сторінок) використаного джерела, після чого квадратна дужка закривається. Наприклад, «...якщо ж закони конфліктують між собою, то вирішальне слово повинно належати саме Верховному суду [18, с. 106–108] ...». Де, перша цифра «18» означає номер роботи у списку використаних джерел, а інші – «106–108» – сторінки. Посилання на додатковий матеріал курсової роботи вказують порядковим номером додатку, наприклад, «табл. 12» або «рис.1.2».

1.2.5.6. Оформлення списку використаних джерел.

Розміщується після висновків. Складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв і т. ін.

1.2.5.7. Курсова робота повинна бути підписана автором на останній сторінці після списку використаного нормативного матеріалу та літератури. Тут же треба зазначити дату (число, місяць та рік фактичної здачі роботи для реєстрації).

1.3. захист курсової роботи

Після написання та належного оформлення курсової роботи слухач здає її на кафедру. Курсова робота надається до кафедри цивільно-правових дисциплін факультету № 4 не пізніше як за місяць до дня захисту.

Керівник готує відгук на курсову роботу. У разі необхідності робота повертається на доопрацювання. Допуском курсової роботи до захисту є позитивний відгук на неї наукового керівника. На захисті курсової роботи слухач у своїй доповіді (до 5 хв.) інформує комісію про основні завдання, що стояли перед дослідженням, стисло викладає основний зміст роботи, робить висновки та пропозиції. Зупиняється на тих недоліках, на які вказав науковий керівник. Якщо слухач не погоджується з деякими зауваженнями, йому потрібно навести аргументи на захист своєї точки зору. Доповідь слухача, відповіді на запитання та зауваження членів комісії й аудиторії повинні бути науково обґрунтованими.

Курсова робота оцінюється комісією за результатами захисту з

урахуванням оцінки наукового керівника, зазначеної у рецензії. Остаточна оцінка вноситься у відомість та залікову книжку слухача і перегляду (перезахисту) не підлягає. У випадку, коли слухач на захисті отримає незадовільну оцінку, комісія приймає рішення про повторний захист або про зміну теми курсової роботи.

Слухачі, які не здали курсові роботи чи не з'явилися на їх захист в призначений термін, або отримали на захисті незадовільну оцінку, вважаються такими, що не виконали навчального плану.

Критерії оцінювання курсових робіт:

- Своєчасність вибору теми курсової роботи.
- Своєчасність розроблення та узгодження плану.
- Необхідна і достатня емпірична база.
- Необхідна і достатня наукова база.
- Наявність самостійного аналізу.
- Наявність самостійних узагальнень.
- Дотримання вимог академічної доброчесності.
- Дотримання графіку написання курсової роботи.
- Вчасне реагування на зауваження наукового керівника.
- Подання на перевірку в установлені строки курсової роботи.
- Відповідність змісту курсової роботи обраній темі.
- Зовнішнє оформлення курсової роботи та відповідність вимогам щодо структури.
- Грамотна мова, науковий стиль викладення матеріалу.
- Рівень повноти та всебічності виконання практичної складової курсової роботи.
- Виступ слухача на публічному захисті.
- Правильність та повнота відповідей слухача на запитання членів комісії та зауваження наукового керівника, зазначені у рецензії.
- Апробація результатів досліджень у курсовій роботі (за можливістю).

До захисту не допускаються, а повертаються слухачу для повторного виконання курсові роботи у випадках:

- порушення вимог академічної доброчесності;
- надання курсової роботи, викладеної неграмотно, з помилками, брудно, з неприпустимими скороченнями слів, виконана шляхом механічного копіювання тексту;
- курсова робота виконана на основі застарілого (відміненого, зміненого) законодавства;
- при виконанні курсової роботи використано лише навчальну літературу;
- робота виконана без урахування слідчої та/або судової практики;
- відсутній вступ, висновки та посилання на використані джерела;
- курсова робота виконана не самостійно.

1.4. Оформлення курсових робіт

1.4.1. Приклад оформлення титульної сторінки

Міністерство внутрішніх справ України

Харківський національний університет внутрішніх справ

Кафедра цивільно-правових дисциплін факультету №4

КУРСОВА РОБОТА

З дисципліни «Приватне право: практика тлумачення та застосування»

на тему

«Принципи приватного права»

Виконав:

магістр першого курсу, гр. Ф1-23-101м

Колісниченко Ігор Дмитрович

Науковий керівник:

професор кафедри цивільно-правових дисциплін,

кандидат юридичних наук, професор

Шишка Олександр Романович

Харків – 2023

2. Теми курсових робіт

№ варіанту	Назва теми
1.	Принципи приватного права
2.	Приватні правовідносини
3.	Представництво у приватному праві
4.	Недійсні правочини
5.	Строки та терміни. Позовна давність
6.	Особисті немайнові права фізичної особи
7.	Речове право
8.	Право власності
9.	Загальна характеристика права інтелектуальної власності
10.	Авторське право та суміжні права
11.	Засоби індивідуалізації учасників цивільного обігу, товарів і послуг
12.	Приватно-правовий договір
13.	Набуття, збереження майна без достатньої правової підстави (кондикційні зобов'язання)
14.	Об'єкт тлумачення норм сімейного права
15.	Офіційне й неофіційне тлумачення норм сімейного права
16.	Проблемні питання застосування норм сімейного права при розгляді судами справ, пов'язаних з позбавленням батьківських прав, поновленням батьківських прав, усиновленням і встановленням опіки та піклування над дитиною
17.	Проблемні питання застосування норм сімейного права при розгляді спорів, що впливають із правовідносин подружжя та колишнього подружжя
18.	Проблемні питання застосування норм сімейного права при розгляді спорів, що впливають із правовідносин батьків та дітей

3. Рекомендації щодо змісту курсових робіт за темами

Тема № 1: Принципи приватного права

Орієнтовний план:

Вступ

1. Поняття та загальна характеристика принципів приватного права
2. Сутність принципів приватного права.
3. Значення принципів приватного права для регулювання особистих немайнових та майнових відносин.

4. Проблема застосування принципів права до приватних відносин.

5. Проблеми судового тлумачення принципів приватного права.

Висновки

Література

Методичні вказівки :

Виконанню курсової роботи має передувати засвоєння вимог, наведених у Розділі 1 даних методичних вказівок. Слід звернути увагу, що рекомендований до цієї теми план курсової роботи є орієнтовним, тобто він може бути змінений за умови обов'язкового попереднього погодження з науковим керівником. У той же час, змінити можна лише основні змістовні пункти плану (розділи курсової роботи). **“Вступ”, “Висновки” та “Література” є рубриками обов'язковими до виконання.**

Якщо обрано структуру роботи, рекомендовану методичними вказівками, тобто – орієнтовний план, то послідовно описуються: загальна понятійна характеристика принципів цивільного права, їх значення для регулювання особистих немайнових та майнових відносин, змістовне описання окремих принципів. За більш розгорнутими поясненнями слід звернутися до наукового керівника курсової роботи.

Рекомендований перелік літератури до теми № 1.

Рекомендований перелік є лише відправним для пошуку нормативно-правових актів та спеціальних літературних джерел, що безпосередньо стосуються даної тематики, оскільки основною дидактичною метою виконання курсової роботи є вироблення навичок пошуку та опрацювання необхідної літератури.

Основна:

1. Конституція України: Науково-практичний коментар / В. Б. Авер'янов, О. В. Батанов, Ю. В. Баулін та ін.; голова ред. кол. В. Я. Тацій. – Х. : Право, 2003. – 806 с.

2. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.

3. Цивільне право України : підруч. / за ред. проф. Бошицького Ю. Л. та проф. Шишки Р. Б. (кер. авт. кол.). Загальна частина. – К. : Ліра-К, 2014. – 760 с.
4. Цивільне право: підручник: У 2-х т. / В.І. Борисова (кер. авт. кол.), Л.М.Баранова та ін.; за ред. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л.Яроцького. – Х.: Право, 2011. – Т. 1. – С. 107-111.
5. Цивільне право України: навчальний посібник: У 2-х ч. Ч.1 / за ред. В.А. Кройтора, О.Є.Кухарєва, М.О. Ткалича – Запоріжжя: “ Гельветика”, 2016. – С. 42-45.
6. Цивільне право. Загальна частина : навч. посіб. / [О. Є. Аврамова, А. С. Горбенко, Н. О. Горобець та ін.] ; за заг. ред. С. О. Сліпченка, О. Л. Зайцева ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. – 332 с.
7. Цивільне право України: підручник. 3-е вид., перероб. і доп. У 2 частинах. Ч.1. Загальна. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 796 с.

Допоміжна:

1. Погрібний С.О. Механізм та принципи регулювання договірних відносин у цивільному праві України : Монографія. К.: Правова єдність, 2019. 304 с.
2. Погребняк С.П. Основоположні принципи права (змістовна характеристика): Монографія. Х.: Право. 2018. 240 с.
3. Правова доктрина України : у 5 т. / Нац. акад. прав. наук України. Доктрина приватного права України. Т. 3. Харків: Право, 2013. 760 с.
4. Шишка, О. Р. Принцип правової визначеності в цивільному праві України [Електронний ресурс] / О. Р. Шишка // Форум права. - 2021. - № 5. - С. 6–17. – Режим доступу: http://forumprava.pp.ua/files/006-017-2021-5-FP-Shyshka_3.pdf.
5. Падалка Р. О. Верховенство права як основоположний принцип права: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2017. 195 с.
6. Басай О. В. Загальні засади (принципи) цивільного законодавства України: автореф. ... докт. юрид. наук за спец.: 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право / О. В. Басай. – Одеса, 2014. – 28 с.
7. Харитонов Є. О., Харитонova О. І. Принципи цивільного права України в контексті їхнього співвідношення з DCFR. Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. пр. Одеса : Юрид. л-ра, 2015. Вип. 75. С. 302-309.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

Корисні веб-сайти:

1. www.president.gov.ua – офіційна сторінка Президента України.
2. www.rada.gov.ua – Сервер Верховної Ради України.
3. www.zakon.nau.ua - Правова система Нормативних актів України (НаУ)
4. www.state-gov.ua – Кабінет Міністрів України
5. www.kmu.gov.ua – урядовий портал Кабінету Міністрів України.
6. www.minjust.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства юстиції України
7. www.bank.gov.ua – Національний банк України
8. www.ukrstat.ua – Державний комітет статистики України.
9. www.ucerps.org – Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова.
10. www.reyestr.court.gov.ua - Єдиний державний реєстр судових рішень.
11. www.yurpractika.com - Газета «Юридическая практика».
12. www.ukurier.gov.ua - Газета «Урядовий кур'єр».
13. www.scourt.gov.ua – Верховний Суд України.

Наукові та електронні бібліотеки в Україні:

1. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
2. www.lib.academv.sumy.ua – Бібліотека банківської справи.
3. www.nplu.kiev.ua – Національна парламентська бібліотека України
4. www.lsl.lviv.ua – Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника
5. www.ognb.odessa.ua – Одеська державна наукова бібліотека ім. О.М.Горького.
6. www.korolenko.kharkov.com – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка
7. www-library.univer.kharkov.ua – Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна

Міжнародні суди:

1. www.icj-cij.org – Міжнародний суд правосуддя (International Court of Justice)
2. www.curia.eu.int – Суд правосуддя Європейських Співтовариств (Court of Justice of the European Communities)
3. www.echr.coe.int – Європейський Суд по захисту прав людини (European Court of Human Rights)
4. www.worldcourts.com – Інформація про міжнародні суди

Тема № 2: Приватні правовідносини

Орієнтовний план:

Вступ

1. Поняття та загальна характеристика приватних правовідносин.
2. Елементи приватних правовідносин.
3. Види приватних правовідносин.
4. Проблема застосування норм права до приватних відносин.
5. Проблеми судового тлумачення норм права при застосуванні їх до приватних відносин.

Висновки

Література

Методичні вказівки :

Виконанню курсової роботи має передувати засвоєння вимог, наведених у Розділі 1 даних методичних вказівок. Слід звернути увагу, що рекомендований до цієї теми план курсової роботи є орієнтовним, тобто він може бути змінений за умови обов'язкового попереднього погодження з науковим керівником. У той же час, змінити можна лише основні змістовні пункти плану (розділи курсової роботи). **“Вступ”, “Висновки” та “Література” є рубриками обов'язковими до виконання.**

Якщо обрано структуру роботи, рекомендовану методичними вказівками, тобто – орієнтовний план, то послідовно описуються: загальна понятійна характеристика цивільних правовідносин, їх елементи, змістова характеристика окремих видів цивільних правовідносин. За більш розгорнутими поясненнями слід звернутися до наукового керівника курсової роботи.

Рекомендований перелік літератури до теми № 2:

Рекомендований перелік є лише відправним для пошуку нормативно-правових актів та спеціальних літературних джерел, що безпосередньо стосуються даної тематики, оскільки основною дидактичною метою виконання курсової роботи є вироблення навичок пошуку та опрацювання необхідної літератури.

Основна:

1. Конституція України: Науково-практичний коментар / В. Б. Авер'янов, О. В. Батанов, Ю. В. Баулін та ін.; голова ред. кол. В. Я. Тацій. – Х. : Право, 2003. – 806 с.
2. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.
3. Цивільне право України : підруч. / за ред. проф. Бошицького Ю. Л. та проф. Шишки Р. Б. (кер. авт. кол.). Загальна частина. – К. : Ліра-К, 2014. – 760 с.

4. Цивільне право: підручник: У 2-х т. / В.І. Борисова (кер. авт. кол.), Л.М.Баранова та ін.; за ред. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л.Яроцького. – Х.: Право, 2011. – Т. 1.

5. Цивільне право України: навчальний посібник: У 2-х ч. Ч.1 / за ред. В.А. Кройтора, О.Є.Кухарєва, М.О. Ткалича – Запоріжжя: “Гельветика”, 2016.

6. Цивільне право. Загальна частина : навч. посіб. / [О. Є. Аврамова, А. С. Горбенко, Н. О. Горобець та ін.] ; за заг. ред. С. О. Сліпченка, О. Л. Зайцева ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. – 332 с.

7. Цивільне право України: підручник. 3-є вид., перероб. і доп. У 2 частинах. Ч.1. Загальна. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 796 с.

Допоміжна:

1. Жорнокуй Ю.М., Сліпченко С.О., Жорнокуй В.Г. Корпоративні правовідносини: монографія. – Харків: Екус, 2021. – 248 с.

2. Коструба А. В. Гражданские правоотношения и правопрекращающие юридические факты в механизме правового регулирования. Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия : Юридические науки. – 2010. – Т. 23 (62). № 2. 2012. – С. 89-96.

3. Павлюк Н.М. Правова природа та поняття цивільних правовідносин: загальнотеоретичне дослідження. // Юридичний електронний журнал. № 3. 2022. <http://www.lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv?id=148> Сліпченко С. О. Особисті немайнові правовідносини щодо оборотоздатних об'єктів: монографія. Харків: Діса плюс, 2013. 552 с.

4. Харитонов Є. О., Харитонova О. І. Цивільні правовідносини: монографія. 2-ге вид., перероб. і доп. Одеса: Фенікс, 2011. 456 с.

5. Харитонova О.І. Поняття та види цивільних правовідносин інтелектуальної власності. Право України. 2011. № 3.

6. Шишка О. Р. Нецивільні (публічні) відносини в предметі регулювання цивільного законодавства України // Доктрина приватного права: традиції та сучасність: матеріали наук.-практ.конф.,присвяч.100-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. АН УРСР, ректора Харків. юрид. ін-ту (1962–1987 рр.) В. П. Маслова (Харків, 4 лют. 2022 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. цивіл. права No1, Каф. цивіл. права No2; Нац. акад. прав. наук України, Від-ня цивіл.-прав. дисциплін; Харків. обл. осередок Всеукр. гром. орг. «Асоц. цивілістів України». – Харків: Право, 2022. – с. 321-327

7. Шишка О. Р. Концептуальний дисонанс ст. 1 ЦК України : деякі проблеми розходження доктринальних установок з легальними / О.Р. Шишка // Методологія цивільного (приватного) права України в умовах європеїзації (Матвєєвські цивілістичні читання). Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 27 жовтня 2017 р. К. : ТОВ «Білоцерківдрук», 2018. С. 199-206.

8. Шишка О. Р. Теорії та підходи до визначення предмета цивільного права та його ролі в розмежуванні галузей права / Олександр Романович

Шишка // Сучасні проблеми цивільного права та процесу : навч. посіб. / С. О. Сліпченко, О. В. Синегубов, В. А. Кройтор та ін. ; за ред. Ю. М. Жорнокуя та Л. В. Красицької. - Харків : Право, 2017. – С. 22-35.

9. Правова доктрина України : у 5 т. / Нац. акад. прав. наук України. Доктрина приватного права України. Т. 3. Харків: Право, 2013. 760 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

Корисні веб-сайти:

1. www.president.gov.ua – офіційна сторінка Президента України.
2. www.rada.gov.ua – Сервер Верховної Ради України.
3. www.zakon.nau.ua - Правова система Нормативних актів України (НаУ)
4. www.state.gov.ua – Кабінет Міністрів України
5. www.kmu.gov.ua – урядовий портал Кабінету Міністрів України.
6. www.minjust.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства юстиції України
7. www.bank.gov.ua – Національний банк України
8. www.ukrstat.ua – Державний комітет статистики України.
9. www.uceps.org – Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова.
10. www.reyestr.court.gov.ua - Єдиний державний реєстр судових рішень.
11. www.yurpractika.com - Газета «Юридическая практика».
12. www.ukurier.gov.ua - Газета «Урядовій кур'єр».
13. www.scourt.gov.ua – Верховний Суд України.

Наукові та електронні бібліотеки в Україні:

1. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
2. www.lib.academv.sumy.ua – Бібліотека банківської справи.
3. www.nplu.kiev.ua – Національна парламентська бібліотека України
4. www.lsl.lviv.ua – Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника
5. www.ognb.odessa.ua – Одеська державна наукова бібліотека ім. О.М.Горького.
6. www.korolenko.kharkov.com – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка
7. www-library.univer.kharkov.ua – Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна

Міжнародні суди:

1. www.icj-cij.org – Міжнародний суд правосуддя (International Court of Justice)
2. www.curia.eu.int – Суд правосуддя Європейських Співтовариств (Court of Justice of the European Communities)
3. www.echr.coe.int – Європейський Суд по захисту прав людини (European Court of Human Rights)
4. www.worldcourts.com – Інформація про міжнародні суди

Тема № 3: Представництво в приватному праві

Орієнтовний план:

Вступ

1. Поняття та підстави виникнення представництва.
2. Види представництва.
3. Вчинення правочинів представником.
4. Припинення представництва.
5. Проблеми застосування норм права до приватних відносин за участю представника.
6. Проблеми судового тлумачення норм приватного права у справах щодо представництва.

Висновки

Література

Методичні вказівки :

Виконанню курсової роботи має передувати засвоєння вимог, наведених у Розділі 1 даних методичних вказівок. Слід звернути увагу, що рекомендований до цієї теми план курсової роботи є орієнтовним, тобто він може бути змінений за умови обов'язкового попереднього погодження з науковим керівником. У той же час, змінити можна лише основні змістовні пункти плану (розділи курсової роботи). **“Вступ “, “ Висновки” та “Література” є рубриками обов'язковими до виконання.**

Якщо обрано структуру роботи, рекомендовану методичними вказівками, тобто – орієнтовний план, то послідовно описуються: загальна понятійна характеристика представництва, його види, особливості вчинення правочинів представником, підстави та наслідки припинення представництва. За більш розгорнутими поясненнями слід звернутися до наукового керівника курсової роботи.

Рекомендований перелік літератури до теми № 3:

Рекомендований перелік є лише відправним для пошуку нормативно-правових актів та спеціальних літературних джерел, що безпосередньо стосуються даної тематики, оскільки основною дидактичною метою виконання курсової роботи є вироблення навичок пошуку та опрацювання необхідної літератури.

Основна :

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. . – К. : Парлам. Вид-во, 2006.
2. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №40-44. – Ст. 356.
3. Сучасні проблеми цивільного права та процесу: навч. посіб. — Харків: Право, 2017. 806 с.

4. Цивільне право України. У двох частинах. Частина 1. Підручник / За заг. ред. Шишки Р.Б. та Кройтора В. А.-Х.: Вид-во Харк. нац-го універ. внутр. справ, 2008. - 516 с.

5. Цивільне право. Загальна частина : навч. посіб. / [О. Є. Аврамова, А. С. Горбенко, Н. О. Горобець та ін.] ; за заг. ред. С. О. Сліпченка, О. Л. Зайцева ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. – 332 с.

6. Цивільне право України: підручник. 3-є вид., перероб. і доп. У 2 частинах. Ч.1. Загальна. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 796 с.

Додаткова :

1. Зейкан Я.П., Ігнатенко В.В. Представництво у цивільному процесі / Я. П. Зейкан, В. В. Ігнатенко // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право - 2017. - № 1. - С. 92-97.

2. Руденко, М. Представництво прокурором інтересів держави в суді у контексті оновленого Господарського процесуального, Цивільного процесуального кодексів та Кодексу адміністративного судочинства України (вступ з теоретичних, правових і практичних питань) // Вісник прокуратури: загальнодерж. юридич. вид. - 2018. - № 3. — С. 64-71.

3. Цюра, В.В. Правове регулювання відносин представництва в германській та романській системах приватного права // Юридична Україна: Щомісячний правовий часопис / співзасновники Київський регіональний центр Академії правових наук України, СП "Юрінком Інтер". - 2016. - № 3/4. — С. 17-23.

4. Шандула О. О. Проблеми оцінки ефективності представництва прокурором інтересів громадян у цивільному судочинстві / О. О. Шандула // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Право. - 2013. - № 1082, вип. 16. - С. 298-302. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIPR_2013_1082_16_80

5. Павлуник, І. А. Представництво в цивільному процесі України: автореферат дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 Цивільне право, сімейне право, цивільний процес, міжнародне приватне право / І. А. Павлуник. - Київ: Рад. шк., 2012. 19 с.

6. Правова доктрина України : у 5 т. / Нац. акад. прав. наук України. Доктрина приватного права України. Т. 3. Харків: Право, 2013. 760 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

Корисні веб-сайти:

1. www.president.gov.ua – офіційна сторінка Президента України.
2. www.rada.gov.ua – Сервер Верховної Ради України.
3. www.zakon.nau.ua - Правова система Нормативних актів України (НаУ)
4. www.state.gov.ua – Кабінет Міністрів України
5. www.kmu.gov.ua – урядовий портал Кабінету Міністрів України.
6. www.minjust.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства юстиції України

7. www.bank.gov.ua – Національний банк України
8. www.ukrstat.ua – Державний комітет статистики України.
9. www.ucers.org – Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова.
10. www.reyestr.court.gov.ua - Єдиний державний реєстр судових рішень.
11. www.yurpractika.com - Газета «Юридическая практика».
12. www.ukurier.gov.ua - Газета «Урядовий кур'єр».
13. www.scourt.gov.ua – Верховний Суд України.

Наукові та електронні бібліотеки в Україні:

1. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
2. www.lib.academv.sumy.ua – Бібліотека банківської справи.
3. www.nplu.kiev.ua – Національна парламентська бібліотека України
4. www.lsl.lviv.ua – Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника
5. www.ognb.odessa.ua – Одеська державна наукова бібліотека ім. О.М.Горького.
6. www.korolenko.kharkov.com – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка
7. www-library.univer.kharkov.ua – Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна

Міжнародні суди:

1. www.icj-cij.org – Міжнародний суд правосуддя (International Court of Justice)
2. www.curia.eu.int – Суд правосуддя Європейських Співтовариств (Court of Justice of the European Communities)
3. www.echr.coe.int – Європейський Суд по захисту прав людини (European Court of Human Rights)
4. www.worldcourts.com – Інформація про міжнародні суди

Тема № 4: Недійсні правочини

Орієнтовний план:

Вступ

1. Поняття недійсності правочину.
2. Види недійсних правочинів.
3. Правові наслідки недійсності правочинів.
4. Проблеми застосування норм права до недійсних правочинів.
5. Проблеми судового тлумачення норм права у справах щодо недійсних правочинів.

Висновки

Література

Методичні вказівки :

Виконанню курсової роботи має передувати засвоєння вимог, наведених у Розділі 1 даних методичних вказівок. Слід звернути увагу, що рекомендований до цієї теми план курсової роботи є орієнтовним, тобто він може бути змінений за умови обов'язкового попереднього погодження з науковим керівником. У той же час, змінити можна лише основні змістовні пункти плану (розділи курсової роботи). **“Вступ “, “ Висновки” та “Література” є рубриками обов'язковими до виконання.**

Якщо обрано структуру роботи, рекомендовану методичними вказівками, тобто – орієнтовний план, то послідовно описуються: ознаки недійсності правочину, види недійсних правочинів, правові наслідки недійсності правочинів. За більш розгорнутими поясненнями слід звернутися до наукового керівника курсової роботи.

Рекомендований перелік літератури до теми № 4:

Рекомендований перелік є лише відправним для пошуку нормативно-правових актів та спеціальних літературних джерел, що безпосередньо стосуються даної тематики, оскільки основною дидактичною метою виконання курсової роботи є вироблення навичок пошуку та опрацювання необхідної літератури.

Основна:

1. Конституція України: Науково-практичний коментар / В. Б. Авер'янов, О. В. Батанов, Ю. В. Баулін та ін.; голова ред. кол. В. Я. Тацій. – Х. : Право, 2003. – 806 с.
2. Цивільний кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.
3. Цивільне право України : підруч. / за ред. проф. Бошицького Ю. Л. та проф. Шишки Р. Б. (кер. авт. кол.). Загальна частина. К. : Ліра-К, 2014. 760 с.
4. Цивільне право: підручник: У 2-х т. / В.І. Борисова (кер. авт. кол.), Л.М.Баранова та ін.; за ред. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л.Яроцького. Х.: Право, 2012. Т. 1.

5. Цивільне право України: навчальний посібник: У 2-х ч. Ч.1 / за ред. В.А. Кройтора, О.Є.Кухарєва, М.О. Ткалича – Запоріжжя: “Гельветика”, 2016.

6. Цивільне право. Загальна частина : навч. посіб. / [О. Є. Аврамова, А. С. Горбенко, Н. О. Горобець та ін.] ; за заг. ред. С. О. Сліпченка, О. Л. Зайцева ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. – 332 с.

7. Цивільне право України: підручник. 3-є вид., перероб. і доп. У 2 частинах. Ч.1. Загальна. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 796 с.

Допоміжна:

1. Алексій Р. В. Правочини з вадами волі: проблеми теорії та практики : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Івано-Франківськ, 2020. 18 с.

2. Длугош О. І. Визнання недійсним правочину, вчиненого під впливом обману. Форум права. 2011. № 3. С. 217-221.

3. Давидова І.В. Правочини та їх недійсність в інформаційному суспільстві: дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.03 / Давидова Ірина Віталівна. - Одеса, 2018. - 486 с.

4. Семушина О. В. Недійсні правочини та правові наслідки їх недійсності: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.03 / О. В. Семушина; В.о. НАН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. К.: Б/в, 2013. 16 с.

5. Правова доктрина України : у 5 т. / Нац. акад. прав. наук України. Доктрина приватного права України. Т. 3. Харків: Право, 2013. 760 с.

6. Крат В. Недійсність правочинів та її наслідки. Позаконкурсне оспорування правочинів. ВЕРХОВНИЙ СУД. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/Krat_nediisnist_pravochiniv_20_03_2023%20ред.pdf (дата звернення: 19.08.2023).

7. Визнання правочинів недійсними: основи теорії та судова практика. Посібник для суддів. / А. В. Нижний, М. П. Ходаківський, Г. В. Юровська. / Під редакцією А. В. Нижного. Київ: Алерта, 2020. 234 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

Корисні веб-сайти:

1. www.president.gov.ua – офіційна сторінка Президента України.
2. www.rada.gov.ua – Сервер Верховної Ради України.
3. www.zakon.nau.ua - Правова система Нормативних актів України (НаУ)
4. www.state-gov.ua – Кабінет Міністрів України
5. www.kmu.gov.ua – урядовий портал Кабінету Міністрів України.
6. www.minjust.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства юстиції України
7. www.bank.gov.ua – Національний банк України
8. www.ukrstat.ua – Державний комітет статистики України.
9. www.uceps.org – Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова.
10. www.reyestr.court.gov.ua - Єдиний державний реєстр судових рішень.
11. www.yurpractika.com - Газета «Юридическая практика».

12. www.ukurier.gov.ua - Газета «Урядовий кур'єр».
13. www.scourt.gov.ua – Верховний Суд України.

Наукові та електронні бібліотеки в Україні:

1. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
2. www.lib.academv.sumy.ua – Бібліотека банківської справи.
3. www.nplu.kiev.ua – Національна парламентська бібліотека України
4. www.lsl.lviv.ua – Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника
5. www.ognb.odessa.ua – Одеська державна наукова бібліотека ім. О.М.Горького.
6. www.korolenko.kharkov.com – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка
7. www-library.univer.kharkov.ua – Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна

Міжнародні суди:

1. www.icj-cij.org – Міжнародний суд правосуддя (International Court of Justice)
2. www.curia.eu.int – Суд правосуддя Європейських Співтовариств (Court of Justice of the European Communities)
3. www.echr.coe.int – Європейський Суд по захисту прав людини (European Court of Human Rights)
4. www.worldcourts.com – Інформація про міжнародні суди

Тема № 5: Строки та терміни. Позовна давність

Орієнтовний план:

Вступ

1. Поняття та класифікація строків та термінів.
2. Позовна давність як різновид приватно-правових строків.
3. Початок перебігу і закінчення позовної давності.
4. Зупинення і переривання позовної давності.
5. Проблеми застосування норм права про строки та терміни.
6. Проблеми судового тлумачення норм приватного права про строки та терміни.

Висновки

Література

Методичні вказівки :

Виконанню курсової роботи має передувати засвоєння вимог, наведених у Розділі 1 даних методичних вказівок. Слід звернути увагу, що рекомендований до цієї теми план курсової роботи є орієнтовним, тобто він може бути змінений за умови обов'язкового попереднього погодження з науковим керівником. У

той же час, змінити можна лише основні змістовні пункти плану (розділи курсової роботи). **“Вступ”, “Висновки” та “Література” є рубриками обов’язковими до виконання.**

Якщо обрано структуру роботи, рекомендовану методичними вказівками, тобто – орієнтовний план, то послідовно описуються: поняття та класифікація строків та термінів, поняття та значення позовної давності, початок її перебігу та сплину, а також підстави та наслідки зупинення і переривання. За більш розгорнутими поясненнями слід звернутися до наукового керівника курсової роботи.

Рекомендований перелік літератури до теми № 5:

Рекомендований перелік є лише відправним для пошуку нормативно-правових актів та спеціальних літературних джерел, що безпосередньо стосуються даної тематики, оскільки основною дидактичною метою виконання курсової роботи є вироблення навичок пошуку та опрацювання необхідної літератури.

Основна:

1. Конституція України: Науково-практичний коментар / В. Б. Авер’янов, О. В. Батанов, Ю. В. Баулін та ін.; голова ред. кол. В. Я. Тацій. – Х.: Право, 2003. – 806 с.
2. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.
3. Цивільне право України : підруч. / за ред. проф. Бошицького Ю. Л. та проф. Шишки Р. Б. (кер. авт. кол.). Загальна частина. – К.: Ліра-К, 2014. – 760 с.
4. Цивільне право: підручник: У 2-х т. / В.І. Борисова (кер. авт. кол.), Л.М.Баранова та ін.; за ред. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л.Яроцького. – Х.: Право, 2011. – Т. 1.
5. Цивільне право України: навчальний посібник: У 2-х ч. Ч.1 / за ред. В.А. Кройтора, О.Є.Кухарєва, М.О. Ткалича – Запоріжжя: “Гельветика”, 2016.

Допоміжна:

1. Про строки і терміни в національному праві України [Електронний ресурс] / С. Л. Заставна // Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. - 2013. - Вип. 11. - С. 119-123. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzlubp_2013_11_33.
2. Карнаух Б. П. Позовна давність у практиці Європейського суду з прав людини. Проблеми законності. 2016. Вип. 134. С. 24-36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2016_134_5.
3. Карнаух Б. П. Позовна давність у практиці Європейського суду з прав людини. Проблеми законності. 2016. Вип. 134. С. 24–36.
4. Романюк В. А. Позовна давність у цивільному праві європейських країн. Альманах міжнародного права. 2017. Вип. 18. С. 129-136. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/amp_2017_18_18.

5. Бочко І. Позовна давність у сфері ЗЕД. Вісник. Право знати все про податки і збори. 2016. N 23. С. 27-29.
6. Сколота О.В. Розмежування правових категорій "позовна давність" і "строк для подачі до суду заяви про перегляд судових рішень у зв'язку з нововиявленими обставинами" та можливість їх відновлення у господарському судочинстві. Судова практика. 2016. N 3/4. С. 194-197.
7. Спасибо-Фатєєва І.В. Позовна давність: коментар судової практики / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: Цивілістична платформа, 2016. 148 с.
8. Тимченко О.В. Позовна давність. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2018. N 6. С. 32-34.
9. Правова доктрина України : у 5 т. / Нац. акад. прав. наук України. Доктрина приватного права України. Т. 3. Харків: Право, 2013. 760 с.
10. Луць В. В. Строки і терміни у цивільно-правових договорах: окремі аспекти. Право України. 2015. № 4. С. 43–50.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

Корисні веб-сайти:

1. www.president.gov.ua – офіційна сторінка Президента України.
2. www.rada.gov.ua – Сервер Верховної Ради України.
3. www.zakon.nau.ua - Правова система Нормативних актів України (НаУ)
4. www.state.gov.ua – Кабінет Міністрів України
5. www.kmu.gov.ua – урядовий портал Кабінету Міністрів України.
6. www.minjust.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства юстиції України
7. www.bank.gov.ua – Національний банк України
8. www.ukrstat.ua – Державний комітет статистики України.
9. www.ucpeps.org – Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова.
10. www.reyestr.court.gov.ua - Єдиний державний реєстр судових рішень.
11. www.yurpractika.com - Газета «Юридическая практика».
12. www.ukurier.gov.ua - Газета «Урядовий кур'єр».
13. www.scourt.gov.ua – Верховний Суд України.

Наукові та електронні бібліотеки в Україні:

1. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
2. www.lib.academy.sumy.ua – Бібліотека банківської справи.
3. www.nplu.kiev.ua – Національна парламентська бібліотека України
4. www.lsl.lviv.ua – Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника
5. www.ognb.odessa.ua – Одеська державна наукова бібліотека ім. О.М.Горького.
6. www.korolenko.kharkov.com – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка
7. www-library.univer.kharkov.ua – Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна

Міжнародні суди:

1. www.icj-cij.org – Міжнародний суд правосуддя (International Court of Justice)
2. www.curia.eu.int – Суд правосуддя Європейських Співтовариств (Court of Justice of the European Communities)
3. www.echr.coe.int – Європейський Суд по захисту прав людини (European Court of Human Rights)
4. www.worldcourts.com – Інформація про міжнародні суди

Тема № 6: Особисті немайнові права фізичної особи

Орієнтовний план:

Вступ

1. Поняття та юридична природа особистих немайнових прав фізичної особи.
2. Класифікація особистих немайнових прав фізичної особи.
3. Здійснення та способи захисту особистих немайнових прав фізичної особи.
4. Проблеми застосування норм права до особистих немайнових відносин.
5. Проблеми судового тлумачення норм права у справах щодо захисту особистих немайнових прав фізичної особи.

Висновки

Література

Методичні вказівки :

Виконанню курсової роботи має передувати засвоєння вимог, наведених у Розділі 1 даних методичних вказівок. Слід звернути увагу, що рекомендований до цієї теми план курсової роботи є орієнтовним, тобто він може бути змінений за умови обов'язкового попереднього погодження з науковим керівником. У той же час, змінити можна лише основні змістовні пункти плану (розділи курсової роботи). **“Вступ”, “Висновки” та “Література” є рубриками обов'язковими до виконання.**

Якщо обрано структуру роботи, рекомендовану методичними вказівками, тобто – орієнтовний план, то послідовно описуються: поняття та поняття та юридична природа особистих немайнових прав фізичної особи, види особистих немайнових прав фізичної особи, здійснення та способи захисту особистих немайнових прав фізичної особи. За більш розгорнутими поясненнями слід звернутися до наукового керівника курсової роботи.

Рекомендований перелік літератури до теми № 6:

Рекомендований перелік є лише відправним для пошуку нормативно-правових актів та спеціальних літературних джерел, що безпосередньо стосуються даної тематики, оскільки основною дидактичною метою виконання

курсової роботи є вироблення навичок пошуку та опрацювання необхідної літератури.

Основна :

1. Конституція України: Науково-практичний коментар / В. Б. Авер'янов, О. В. Батанов, Ю. В. Баулін та ін.; голова ред. кол. В. Я. Тацій. – Х. : Право, 2003. – 806 с.
2. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.
3. Цивільне право України : підруч. / за ред. проф. Бошицького Ю. Л. та проф. Шишки Р. Б. (кер. авт. кол.). Загальна частина. – К. : Ліра-К, 2014. – 760 с. – С. 335.
4. Цивільне право: підручник: У 2-х т. / В.І. Борисова (кер. авт. кол.), Л.М.Баранова та ін.; за ред. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л.Яроцького. – Х.: Право, 2011. – Т. 1. – С. 107-111.
5. Цивільне право України: навчальний посібник: У 2-х ч. Ч.1 / за ред. В.А. Кройтора, О.Є.Кухарева, М.О. Ткалича – Запоріжжя: “ Гельветика”, 2016. – С. 42-45.
6. Цивільне право. Загальна частина : навч. посіб. / [О. Є. Аврамова, А. С. Горбенко, Н. О. Горобець та ін.] ; за заг. ред. С. О. Сліпченка, О. Л. Зайцева ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. – 332 с.
7. Цивільне право України: підручник. 3-є вид., перероб. і доп. У 2 частинах. Ч.1. Загальна. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 796 с.

Допоміжна :

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: від 04 листопада 1950 року, Рим (зі змінами і доповненнями, внесеними Протоколом № 11 від 11 травня 1994 року) / Офіційний вісник України. – 1998, № 13. – Ст. 270.
2. Загальна декларація прав людини ООН; від 10.12.1948 р. – Режим доступу : http://olexa.org.ua/ukr/law/law01_print.htm.
3. Красицька Л. В. Право громадян України на життя, здоров'я, свободу і особисту недоторканність: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Л. В. Красицька. – Університет внутрішніх справ МВС України. – Харків, 1999. – 197 с. 245.
4. Красицька Л. В. Цивільно-правове регулювання особистих немайнових прав громадян: монографія / Л. В. Красицька. – ДІВС МВС України. – Донецьк, 2002. – 164 с.
5. Стефанчук М. О. Межі здійснення суб'єктивних цивільних прав : дис. ... канд. юр. наук : 12.00.03 / М. О. Стефанчук. – НАН України ; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. – К., 2006. – 202 с. 510.
6. Стефанчук Р. О. Особисті немайнові права фізичних осіб у цивільному праві України : дис. ... д-ра юрид. Наук : 12.00.03. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького, 2007. – 541 с.

7. Кот О. О. Здійснення та захист суб'єктивних цивільних прав: проблеми теорії та судової практики : моногр. – К. : Алерта, 2017. – 494 с.
8. Жилінкова І. В. Особливості здійснення суб'єктивних цивільних прав // Вісник Академії правових наук України : зб. наук. пр. – Х., 2012. – № 1. – С. 100–107.
9. Правова доктрина України : у 5 т. / Нац. акад. прав. наук України. Доктрина приватного права України. Т. 3. Харків: Право, 2013. 760 с.
10. Сліпченко С., Жорнокуй Ю. Особисті немайнові права у національній доктрині цивільного права. Право України. 2019. № 1/2019. С. 105. URL: <https://doi.org/10.33498/louu-2019-01-105> (дата звернення: 19.08.2023).
11. Красицька Л. Сімейні особисті немайнові права в національній доктрині приватного права. Право України. 2019. № 1/2019. С. 120. URL: <https://doi.org/10.33498/louu-2019-01-120> (дата звернення: 19.08.2023).

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

Корисні веб-сайти:

1. www.president.gov.ua – офіційна сторінка Президента України.
2. www.rada.gov.ua – Сервер Верховної Ради України.
3. www.zakon.nau.ua - Правова система Нормативних актів України (НаУ)
4. www.state-gov.ua – Кабінет Міністрів України
5. www.kmu.gov.ua – урядовий портал Кабінету Міністрів України.
6. www.minjust.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства юстиції України
7. www.bank.gov.ua – Національний банк України
8. www.ukrstat.ua – Державний комітет статистики України.
9. www.uceps.org – Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова.
10. www.reyestr.court.gov.ua - Єдиний державний реєстр судових рішень.
11. www.yurpractika.com - Газета «Юридическая практика».
12. www.ukurier.gov.ua - Газета «Урядовий кур'єр».
13. www.scourt.gov.ua – Верховний Суд України.

Наукові та електронні бібліотеки в Україні:

1. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
2. www.lib.academv.sumy.ua – Бібліотека банківської справи.
3. www.nplu.kiev.ua – Національна парламентська бібліотека України
4. www.lsl.lviv.ua – Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника
5. www.ognb.odessa.ua – Одеська державна наукова бібліотека ім. О.М.Горького.
6. www.korolenko.kharkov.com – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка
7. www-library.univer.kharkov.ua – Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна

Міжнародні суди:

1. www.icj-cij.org – Міжнародний суд правосуддя (International Court of Justice)
2. www.curia.eu.int – Суд правосуддя Європейських Співтовариств (Court of Justice of the European Communities)
3. www.echr.coe.int – Європейський Суд по захисту прав людини (European Court of Human Rights)
4. www.worldcourts.com – Інформація про міжнародні суди

Тема (варіант) № 7: Речове право

Орієнтовний план:

Вступ

1. Поняття та ознаки речового права.
2. Підстави виникнення речових прав.
3. Об'єкти та суб'єкти речових прав.
4. Види речових прав.
5. Захист речових прав.
6. Проблеми застосування норм права до речових прав.
7. Проблеми судового тлумачення норм права у справах щодо речових прав.

Висновки

Література

Методичні вказівки :

Виконанню курсової роботи має передувати засвоєння вимог, наведених у Розділі 1 даних методичних вказівок. Слід звернути увагу, що рекомендований до цієї теми план курсової роботи є орієнтовним, тобто він може бути змінений за умови обов'язкового попереднього погодження з науковим керівником. У той же час, змінити можна лише основні змістовні пункти плану (розділи курсової роботи). **“Вступ”, “Висновки” та “Література” є рубриками обов'язковими до виконання.**

Якщо обрано структуру роботи, рекомендовану методичними вказівками, тобто – орієнтовний план, то послідовно описуються: поняття та ознаки речового права, підстави виникнення речових прав, об'єкти та суб'єкти речових прав, види речових прав та їх захист. За більш розгорнутими поясненнями слід звернутися до наукового керівника курсової роботи.

Рекомендований перелік літератури до теми № 7:

Рекомендований перелік є лише відправним для пошуку нормативно-правових актів та спеціальних літературних джерел, що безпосередньо стосуються даної тематики, оскільки основною дидактичною метою виконання курсової роботи є вироблення навичок пошуку та опрацювання необхідної літератури.

Основна:

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К.: Парлам. Вид-во, 2006.
2. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №40-44. – Ст. 356.
3. Сучасні проблеми цивільного права та процесу: навч. посіб. — Харків: Право, 2017. — 806 с.
4. Цивільне право. Загальна частина : навч. посіб. / [О. Є. Аврамова, А. С. Горбенко, Н. О. Горобець та ін.] ; за заг. ред. С. О. Сліпченка, О. Л. Зайцева ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. – 332 с.
5. Цивільне право України: підручник. 3-є вид., перероб. і доп. У 2 частинах. Ч.1. Загальна. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 796 с.

Допоміжна:

1. Харченко, Г.Г. Речові права: монографія. — Київ: Правова єдність: Алерта, 2017. — 554 с.
2. Цюра, В. В. Речові права на чуже майно: автореферат дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 Цивільне право, сімейне право, цивільний процес, міжнародне приватне право / В. В. Цюра. - Київ: Б. в., 2017. - 20 с.
3. Майданик, Р. А. Речові права на чуже житло / Р. А. Майданик, М. Скаржинський; - Київ: НДІ приватного права і підприємництва АПН України, 2016. - 35 с. -
4. Нагнибіда, В. І. Речові права на чуже майно: досвід правового регулювання зарубіжних країн: монографія / В. І. Нагнибіда. - Київ: НДІ приватного права і підприємництва АПН України, 2009. - 182 с.
5. Ільків О. В. Проблеми регулювання речових прав в цивільному законодавстві України. Дис. ... докт. юрид. наук. Спец. 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. Львів, 2021. 448 с.
6. Спасибо-Фатєєва І. Речові права за Цивільним і Господарським кодексами України. Право України. 2015. № 4. С. 60-68.
7. Харченко Г. Основи речового права у Цивільному кодексі України. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 6. С. 57-61.
8. Харченко Г. Поділ речових прав у доктрині цивільного права. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 5. С. 73-78.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:**Корисні веб-сайти:**

1. www.president.gov.ua – офіційна сторінка Президента України.
2. www.rada.gov.ua – Сервер Верховної Ради України.
3. www.zakon.nau.ua - Правова система Нормативних актів України (НаУ)
4. www.state.gov.ua – Кабінет Міністрів України
5. www.kmu.gov.ua – урядовий портал Кабінету Міністрів України.

6. www.minjust.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства юстиції України
7. www.bank.gov.ua – Національний банк України
8. www.ukrstat.ua – Державний комітет статистики України.
9. www.uceps.org – Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова.
10. www.reyestr.court.gov.ua - Єдиний державний реєстр судових рішень.
11. www.yurpraktika.com - Газета «Юридическая практика».
12. www.ukurier.gov.ua - Газета «Урядовий кур'єр».
13. www.scourt.gov.ua – Верховний Суд України.

Наукові та електронні бібліотеки в Україні:

1. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
2. www.lib.academv.sumy.ua – Бібліотека банківської справи.
3. www.nplu.kiev.ua – Національна парламентська бібліотека України
4. www.lsl.lviv.ua – Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника
5. www.ognb.odessa.ua – Одеська державна наукова бібліотека ім. О.М.Горького.
6. www.korolenko.kharkov.com – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка
7. www-library.univer.kharkov.ua – Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна

Міжнародні суди:

1. www.icj-cij.org – Міжнародний суд правосуддя (International Court of Justice)
2. www.curia.eu.int – Суд правосуддя Європейських Співтовариств (Court of Justice of the European Communities)
3. www.echr.coe.int – Європейський Суд по захисту прав людини (European Court of Human Rights)
4. www.worldcourts.com – Інформація про міжнародні суди

Тема № 8: Право власності

Орієнтовний план:

Вступ

1. Поняття права власності в об'єктивному та суб'єктивному розумінні.
2. Суб'єкти та об'єкти права власності.
3. Зміст права власності.
4. Захист права власності.
5. Проблеми застосування норм права до відносин власності.
6. Проблеми судового тлумачення норм права у справах щодо права власності

Висновки

Література

Методичні вказівки :

Виконанню курсової роботи має передувати засвоєння вимог, наведених у Розділі 1 даних методичних вказівок. Слід звернути увагу, що рекомендований до цієї теми план курсової роботи є орієнтовним, тобто він може бути змінений за умови обов'язкового попереднього погодження з науковим керівником. У той же час, змінити можна лише основні змістовні пункти плану (розділи курсової роботи). **“Вступ”, “Висновки” та “Література” є рубриками обов'язковими до виконання.**

Якщо обрано структуру роботи, рекомендовану методичними вказівками, тобто – орієнтовний план, то послідовно описуються: понятійні ознаки права власності, суб'єкти та об'єкти права власності, зміст права власності та його захист. За більш розгорнутими поясненнями слід звернутися до наукового керівника курсової роботи.

Рекомендований перелік літератури до теми № 8:

Рекомендований перелік є лише відправним для пошуку нормативно-правових актів та спеціальних літературних джерел, що безпосередньо стосуються даної тематики, оскільки основною дидактичною метою виконання курсової роботи є вироблення навичок пошуку та опрацювання необхідної літератури.

Основна:

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К. : Парлам. Вид-во, 2006.
2. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №40-44. – Ст. 356.
3. Сучасні проблеми цивільного права та процесу: навч. посіб. — Харків: Право, 2017. — 806 с.
4. Цивільне право. Загальна частина : навч. посіб. / [О. Є. Аврамова, А. С. Горбенко, Н. О. Горобець та ін.] ; за заг. ред. С. О. Сліпченка, О. Л. Зайцева ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. – 332 с.
5. Цивільне право України: підручник. 3-є вид., перероб. і доп. У 2 частинах. Ч.1. Загальна. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 796 с.

Допоміжна:

1. Горобець Н.Г. Поняття та сутність права власності в контексті Першого Протоколу до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. та практики Європейського суду з прав людини / Н. Г. Горобець // Часопис Київського університету права - 2014. - № 4. - С. 307-312. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2014_4_75
2. Текст лекції з дисципліни "Цивільне право" за темою: "Право власності»: [галузь знань: Право; спец.: Правознавство; ступень вищ. освіти: бакалавр] / розроб.: В.А. Кройтор, А.С. Савченко, О.Є. Аврамова, О.В. Батошська, О.Є. Кухарев, О.В. Мороз, Ю.І. Чалий.— Харків: ХНУВС, 2016. — 45 с.
4. Харченко, Г.Г. Речові права: монографія. Київ: Правова єдність:

Алерта, 2017. 554 с.

5. Гнатів О. Б. Захист права власності в цивільному праві : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Гнатів Оксана Богданівна ; Нац. акад. внутр. справ. - Київ, 2015. - 202 с.

6. Панченко І.М. Визнання права власності як спосіб захисту цивільних прав: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Панченко Ірина Миколаївна. - Одеса, 2016. - 204 с.

7. Романюк Я.М. Позов про визнання права власності, віндикаційний та негаторний позови: деякі проблеми практичного застосування /Я.М. Романюк, О.Є. Бурлай. Вісник Верховного Суду України. 2012. №8. С. 34-40.

8. Отрош І.М. Право власності на об'єкти нерухомості за законодавством України: охорона та захист: автореферат дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право /І.М. Отрош. – Київський національний університет ім. Т. Шевченка. – Київ: Б. в., 2012. – 16 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

Корисні веб-сайти:

1. www.president.gov.ua – офіційна сторінка Президента України.
2. www.rada.gov.ua – Сервер Верховної Ради України.
3. www.zakon.nau.ua - Правова система Нормативних актів України (НаУ)
4. www.state.gov.ua – Кабінет Міністрів України
5. www.kmu.gov.ua – урядовий портал Кабінету Міністрів України.
6. www.minjust.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства юстиції України
7. www.bank.gov.ua – Національний банк України
8. www.ukrstat.ua – Державний комітет статистики України.
9. www.ucrps.org – Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова.
10. www.reyestr.court.gov.ua - Єдиний державний реєстр судових рішень.
11. www.yurpractika.com - Газета «Юридическая практика».
12. www.ukurier.gov.ua - Газета «Урядовий кур'єр».
13. www.scourt.gov.ua – Верховний Суд України.

Наукові та електронні бібліотеки в Україні:

1. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
2. www.lib.academy.sumy.ua – Бібліотека банківської справи.
3. www.nplu.kiev.ua – Національна парламентська бібліотека України
4. www.lsl.lviv.ua – Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника
5. www.ognb.odessa.ua – Одеська державна наукова бібліотека ім. О.М.Горького.
6. www.korolenko.kharkov.com – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка
7. www-library.univer.kharkov.ua – Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна

Міжнародні суди:

1. www.icj-cij.org – Міжнародний суд правосуддя (International Court of Justice)
2. www.curia.eu.int – Суд правосуддя Європейських Співтовариств (Court of Justice of the European Communities)
3. www.echr.coe.int – Європейський Суд по захисту прав людини (European Court of Human Rights)
4. www.worldcourts.com – Інформація про міжнародні суди

Тема № 9: Загальна характеристика права інтелектуальної власності

Орієнтовний план:

Вступ

1. Поняття права інтелектуальної власності.
2. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності.
3. Захист права інтелектуальної власності.
4. Проблеми застосування норм права до відносин інтелектуальної власності.
5. Проблеми судового тлумачення норм права у справах щодо права інтелектуальної власності

Висновки

Література

Методичні вказівки :

Виконанню курсової роботи має передувати засвоєння вимог, наведених у Розділі 1 даних методичних вказівок. Слід звернути увагу, що рекомендований до цієї теми план курсової роботи є орієнтовним, тобто він може бути змінений за умови обов'язкового попереднього погодження з науковим керівником. У той же час, змінити можна лише основні змістовні пункти плану (розділи курсової роботи). **“Вступ”, “Висновки” та “Література” є рубриками обов'язковими до виконання.**

Якщо обрано структуру роботи, рекомендовану методичними вказівками, тобто – орієнтовний план, то послідовно описуються: поняття права інтелектуальної власності, об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності та його захист. За більш розгорнутими поясненнями слід звернутися до наукового керівника курсової роботи.

Рекомендований перелік літератури до теми № 9:

Основна:

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К. : Парлам. Вид-во, 2006.
2. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №40-44. – Ст. 356.

3. Сучасні проблеми цивільного права та процесу: навч. посіб. — Харків: Право, 2017. — 806 с.

4. Цивільне право. Загальна частина : навч. посіб. / [О. Є. Аврамова, А. С. Горбенко, Н. О. Горобець та ін.] ; за заг. ред. С. О. Сліпченка, О. Л. Зайцева ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. — 332 с.

5. Цивільне право України: підручник. 3-є вид., перероб. і доп. У 2 частинах. Ч.1. Загальна. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 796 с.

Допоміжна:

1. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n855>

2. Про охорону прав на винаходи та корисні моделі: Закон України від 15.12.1993 р. № 3687-III в ред. Закону України від 01.07.2000 р. № 3687-XII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>

3. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15.12.1993 р. № 3688-XII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3688-12>

4. Про охорону прав на знаки для товарів та послуг: Закон України від 15.12.1993 р. № 3689-XII. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3689-12>

5. Про охорону прав на сорти рослин: Закон України від 21.04.1993 р. № 3116-XII в ред. Закону України від 17.01.2002 р. № 2986-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3116-12#Text>

6. Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів: Закон України від 05.11.1997 р. № 621/97. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/621/97-%D0%B2%D1%80>

7. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій: Закон України від 14.09.2006 р. № 143-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16#Text>

8. Потоцький М. Ю. Право інтелектуальної власності як майно суб'єктів господарювання. Часопис Академії адвокатури України. 2013. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chaau_2013_2_21.

9. Інтелектуальне право України / за заг. ред. О. С. Яворської. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2016. 608 с.

10. Шишка Р. Б. Охорона права інтелектуальної власності: авторсько-правовий аспект. монографія. Харків: Вид-во НУВС, 2012. 368 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

Корисні веб-сайти:

1. www.president.gov.ua — офіційна сторінка Президента України.
2. www.rada.gov.ua — Сервер Верховної Ради України.
3. www.zakon.nau.ua - Правова система Нормативних актів України (НаУ)
4. www.state.gov.ua — Кабінет Міністрів України
5. www.kmu.gov.ua — урядовий портал Кабінету Міністрів України.
6. www.minjust.gov.ua — Офіційний сайт Міністерства юстиції України
7. www.bank.gov.ua — Національний банк України

8. www.ukrstat.ua – Державний комітет статистики України.
9. www.uceps.org – Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова.
10. www.reyestr.court.gov.ua - Єдиний державний реєстр судових рішень.
11. www.yurpractika.com - Газета «Юридическая практика».
12. www.ukurier.gov.ua - Газета «Урядовий кур'єр».
13. www.scourt.gov.ua – Верховний Суд України.

Наукові та електронні бібліотеки в Україні:

1. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
2. www.lib.academv.sumy.ua – Бібліотека банківської справи.
3. www.nplu.kiev.ua – Національна парламентська бібліотека України
4. www.lsl.lviv.ua – Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника
5. www.ognb.odessa.ua – Одеська державна наукова бібліотека ім. О.М.Горького.
6. www.korolenko.kharkov.com – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка
7. www-library.univer.kharkov.ua – Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна

Міжнародні суди:

1. www.icj-cij.org – Міжнародний суд правосуддя (International Court of Justice)
2. www.curia.eu.int – Суд правосуддя Європейських Співтовариств (Court of Justice of the European Communities)
3. www.echr.coe.int – Європейський Суд по захисту прав людини (European Court of Human Rights)
4. www.worldcourts.com – Інформація про міжнародні суди

Тема № 10: Авторське право та суміжні права

Орієнтовний план:

Вступ

1. Поняття авторського права.
2. Суб'єкти та об'єкти авторського права.
3. Суміжні права.
4. Приватно-правовий захист авторських і суміжних прав.
4. Проблеми застосування норм права до авторського права і суміжних прав.
5. Проблеми судового тлумачення норм права у справах щодо авторського права і суміжних прав.

Висновки

Література

Методичні вказівки :

Виконанню курсової роботи має передувати засвоєння вимог, наведених у Розділі 1 даних методичних вказівок. Слід звернути увагу, що

рекомендований до цієї теми план курсової роботи є орієнтовним, тобто він може бути змінений за умови обов'язкового попереднього погодження з науковим керівником. У той же час, змінити можна лише основні змістовні пункти плану (розділи курсової роботи). **“Вступ”, “Висновки” та “Література” є рубриками обов'язковими до виконання.**

Якщо обрано структуру роботи, рекомендовану методичними вказівками, тобто – орієнтовний план, то послідовно описуються: поняття авторського права, суб'єкти та об'єкти авторського права, поняття суміжних прав, захист авторських і суміжних прав. За більш розгорнутими поясненнями слід звернутися до наукового керівника курсової роботи.

Рекомендований перелік літератури до теми № 10:

Основна:

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К. : Парлам. Вид-во, 2006.
2. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №40-44. – Ст. 356.
3. Сучасні проблеми цивільного права та процесу: навч. посіб. — Харків: Право, 2017. — 806 с.
4. Цивільне право. Загальна частина : навч. посіб. / [О. Є. Аврамова, А. С. Горбенко, Н. О. Горобець та ін.] ; за заг. ред. С. О. Сліпченка, О. Л. Зайцева ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. – 332 с.
5. Цивільне право України: підручник. 3-є вид., перероб. і доп. У 2 частинах. Ч.1. Загальна. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 796 с.

Допоміжна:

1. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n855>
2. Авторське право в системі прав особи [Електронний ресурс] / І. Шишко // Юридичний вісник. - 2014. - № 3. - С. 109-113. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urid_2014_3_21.
3. Інформаційні технології та авторське право [Електронний ресурс] / Є. О. Харитонов, О. І. Харитонova // Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України. - 2017. - № 10. - С. 119-127. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vprc_2017_10_19.
4. Шишка Р. Б. Охорона права інтелектуальної власності: авторсько-правовий аспект. монографія. Харків: Вид-во НУВС, 2012. 368 с.
5. Еннан Р. Є. Авторське право та суміжні права в інформаційному суспільстві в Європейському Союзі у цифрову епоху: сучасний стан і тенденції розвитку. Питання інтелектуальної власності. 2017. Вип. 13. С. 39–50.
6. Штефан А. С. Авторське право і суміжні права: особливості правової охорони, здійснення та захисту : монографія / А. С. Штефан. — К. : НДІ інтелектуальної власності НАПрНУ, ТОВ «НВП Інтерсервіс», 2017. — 150 с.
7. Маліновська І. М. Охорона прав на базу даних у цивільному праві

України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Харків, 2013. С. 8.

8. Илларионов В. С. Авторские права на музыкальные произведения, распространенные в сети Интернет: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. М., 2013. С. 12.

9. Маліновська І. М. Охорона прав на базу даних у цивільному праві України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Харків, 2013. С. 10.

10. Тарасова І. В. Авторське право на похідні літературні твори : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Спеціальність 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес ; сімейне право ; міжнародне приватне право / Тарасова І. В. - Харків, - 2015. -18 с

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

Корисні веб-сайти:

1. www.president.gov.ua – офіційна сторінка Президента України.
2. www.rada.gov.ua – Сервер Верховної Ради України.
3. www.zakon.nau.ua - Правова система Нормативних актів України (НаУ)
4. www.state-gov.ua – Кабінет Міністрів України
5. www.kmu.gov.ua – урядовий портал Кабінету Міністрів України.
6. www.minjust.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства юстиції України
7. www.bank.gov.ua – Національний банк України
8. www.ukrstat.ua – Державний комітет статистики України.
9. www.ucpeps.org – Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова.
10. www.reyestr.court.gov.ua - Єдиний державний реєстр судових рішень.
11. www.yurpractika.com - Газета «Юридическая практика».
12. www.ukurier.gov.ua - Газета «Урядовий кур'єр».
13. www.scourt.gov.ua – Верховний Суд України.

Наукові та електронні бібліотеки в Україні:

1. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
2. www.lib.academy.sumy.ua – Бібліотека банківської справи.
3. www.nplu.kiev.ua – Національна парламентська бібліотека України
4. www.lsl.lviv.ua – Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника
5. www.ognb.odessa.ua – Одеська державна наукова бібліотека ім. О.М.Горького.
6. www.korolenko.kharkov.com – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка
7. www-library.univer.kharkov.ua – Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна

Міжнародні суди:

1. www.icj-cij.org – Міжнародний суд правосуддя (International Court of Justice)
2. www.curia.eu.int – Суд правосуддя Європейських Співтовариств (Court of Justice of the European Communities)
3. www.echr.coe.int – Європейський Суд по захисту прав людини (European Court of Human Rights)
4. www.worldcourts.com – Інформація про міжнародні суди

Тема № 11: Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг

Орієнтовний план:

План:

Вступ

1. Право на комерційне найменування.
2. Право на торговельну марку.
3. Право на географічне зазначення.
4. Проблеми застосування норм права до засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.
5. Проблеми судового тлумачення норм права у справах щодо засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.

Висновки

Література

Методичні вказівки :

Виконанню курсової роботи має передувати засвоєння вимог, наведених у Розділі 1 даних методичних вказівок. Слід звернути увагу, що рекомендований до цієї теми план курсової роботи є орієнтовним, тобто він може бути змінений за умови обов'язкового попереднього погодження з науковим керівником. У той же час, змінити можна лише основні змістовні пункти плану (розділи курсової роботи). **“Вступ”, “ Висновки” та “Література” є рубриками обов'язковими до виконання.**

Якщо обрано структуру роботи, рекомендовану методичними вказівками, тобто – орієнтовний план, то послідовно описуються: поняття та зміст прав на комерційне найменування, торговельну марку і географічне зазначення. За більш розгорнутими поясненнями слід звернутися до наукового керівника курсової роботи.

Рекомендований перелік літератури до теми № 11:

Основна:

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К. : Парлам. Вид-во, 2006.
2. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №40-44. – Ст. 356.
3. Сучасні проблеми цивільного права та процесу: навч. посіб. — Харків: Право, 2017. — 806 с.
4. Цивільне право. Загальна частина : навч. посіб. / [О. Є. Аврамова, А. С. Горбенко, Н. О. Горобець та ін.] ; за заг. ред. С. О. Сліпченка, О. Л. Зайцева ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. – 332 с.
5. Цивільне право України: підручник. 3-е вид., перероб. і доп. У 2 частинах. Ч.1. Загальна. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 796 с.

Допоміжна:

1. Про охорону прав на знаки для товарів та послуг: Закон України від 15.12.1993 р. № 3689-XII. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3689-12>
2. Про правову охорону географічних зазначень: Закон України від 16.06.1999 № 752-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-14#Text>.
3. Торговельна марка та комерційне (фірмове) найменування як об'єкти інтелектуальної власності та їх правовий захист [Електронний ресурс] / Р. В. Гуменний // Актуальні проблеми держави і права. - 2011. - Вип. 58. - С. 424-429. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2011_58_67.
4. Розвиток правового регулювання відносин щодо використання права на комерційне (фірмове) найменування [Електронний ресурс] / О. О. Кузьмінський // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2014. - № 1. - С. 172-181. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2014_1_19.
5. Кузьмінський, О. О. Виникнення та зміст права на захист комерційного (фірмового) найменування : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Кузьмінський Олексій Олександрович; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Харків, 2014. - 23 с.
6. Піхурець О. В. Охорона права на торговельну марку (цивільно-правовий аспект): дис... канд. юрид. наук: 12.00.03. Національний ун-т внутрішніх справ. Х., 2015. 203 с.
7. Романадзе Л. Д. Захист прав на торговельні марки у міжнародному приватному праві : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Л. Д. Романадзе; кер. роботи М. Ю. Черкес; Нац. ун-т "Одеська юридична академія". – Одеса, 2018. – 18 с
8. Гордейчук В. В. Протиправні дії щодо торговельних марок як об'єктивна сторона порушення виключних прав. Форум права: електрон. наук. фахове вид. 2018. № 2. С. 20–26. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2018_2_5.pdf
9. Ткачук Г.В. Реалізація і захист прав суб'єктів господарювання на торговельні марки) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Донецький Національний університет імені Василя Стуса. В., 2020. 223 с.
10. Якубівський І.Є. Проблеми набуття, здійснення та захисту майнових прав інтелектуальної власності в Україні : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів : б. в., 2019. 520 с.
11. Дмитриченко Г. М. Правовий режим географічного зазначення в Україні як об'єкта промислової власності [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Г. М. Дмитриченко. – Київ, 2014. – 18 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

Корисні веб-сайти:

1. www.president.gov.ua – офіційна сторінка Президента України.
2. www.rada.gov.ua – Сервер Верховної Ради України.
3. www.zakon.nau.ua - Правова система Нормативних актів України (НаУ)
4. www.state-gov.ua – Кабінет Міністрів України

5. www.kmu.gov.ua – урядовий портал Кабінету Міністрів України.
6. www.minjust.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства юстиції України
7. www.bank.gov.ua – Національний банк України
8. www.ukrstat.ua – Державний комітет статистики України.
9. www.uceps.org – Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова.
10. www.reyestr.court.gov.ua - Єдиний державний реєстр судових рішень.
11. www.yurpractika.com - Газета «Юридическая практика».
12. www.ukurier.gov.ua - Газета «Урядовий кур'єр».
13. www.scourt.gov.ua – Верховний Суд України.

Наукові та електронні бібліотеки в Україні:

1. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
2. www.lib.academv.sumy.ua – Бібліотека банківської справи.
3. www.nplu.kiev.ua – Національна парламентська бібліотека України
4. www.lsl.lviv.ua – Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника
5. www.ognb.odessa.ua – Одеська державна наукова бібліотека ім. О.М.Горького.
6. www.korolenko.kharkov.com – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка
7. www-library.univer.kharkov.ua – Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна

Міжнародні суди:

1. www.icj-cij.org – Міжнародний суд правосуддя (International Court of Justice)
2. www.curia.eu.int – Суд правосуддя Європейських Співтовариств (Court of Justice of the European Communities)
3. www.echr.coe.int – Європейський Суд по захисту прав людини (European Court of Human Rights)
4. www.worldcourts.com – Інформація про міжнародні суди

Тема № 12: Приватно-правовий договір

Орієнтовний план:

План:

Вступ

1. Приватно-правовий договір, порядок його укладення.
2. Поняття та види договорів.
3. Принцип свободи договору.
2. Тлумачення умов договору.
3. Проблеми застосування норм права до відносин, що виникають із приватно-правового договору.
4. Проблеми судового тлумачення норм права у справах щодо приватно-правового договору.

Висновки

Література

Методичні вказівки :

Виконанню курсової роботи має передувати засвоєння вимог, наведених у Розділі 1 даних методичних вказівок. Слід звернути увагу, що рекомендований до цієї теми план курсової роботи є орієнтовним, тобто він може бути змінений за умови обов'язкового попереднього погодження з науковим керівником. У той же час, змінити можна лише основні змістовні пункти плану (розділи курсової роботи). **“Вступ”, “Висновки” та “Література” є рубриками обов'язковими до виконання.**

Якщо обрано структуру роботи, рекомендовану методичними вказівками, тобто – орієнтовний план, то послідовно описуються: поняття та зміст прав на комерційне найменування, торговельну марку і географічне зазначення. За більш розгорнутими поясненнями слід звернутися до наукового керівника курсової роботи.

Рекомендований перелік літератури до теми № 12:

Основна:

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К. : Парлам. Вид-во, 2006.
2. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №40-44. – Ст. 356.
3. Сучасні проблеми цивільного права та процесу: навч. посіб. Харків: Право, 2017. 806 с.
4. Цивільне право. Особлива частина : навч. посіб. / [Аврамова О. Е., Вакулович Е. В., Горбенко А. С. та ін.]; за заг. ред. Ю. М. Жорнокуя, О. Є. Кухарєва ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2023. – 420с.
5. Мічурін Є.О., Шишка О.Р. Цивільне право. Альбом схем : навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 2. Харків : Право, 2022. 250 с.
6. Цивільне право України: підручник. 3-є вид., перероб. і доп. У 2 частинах. Ч.2. Особлива. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 948 с.

Допоміжна:

1. Бервено С. М. Проблеми договірного права України: монографія. – Київ: Юрінком Інтер, 2016. – 392 с.
2. Бірюкова А. Г. Особливості договору як джерела цивільного права України // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2018. – № 33. – С.90-92.
3. Верховець А.А. Цивільно-правова відповідальність за порушення договору: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук. – Київ, 2012. – 21 с.
4. Панченко С. С. Строк цивільно-правового договору : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спеціальність 12.00.03 «цивільне

право і цивільний процес ; сімейне право ; міжнародне приватне право» / С. С. Панченко. – Тернопіль, 2017. – 20 с.

5. Вівчарук, Д. П. Типовий договір у цивільному праві : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Вівчарук Діана Павлівна; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Харків, 2016. - 22 с.

6. Беляєва А. П. Принцип свободи договору в правовому регулюванні зовнішньоекономічного контракту: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.03. Харків, 2015. 20 с.

7. Сібільов М. Цивільно-правовий договір як регулятор суспільних відносин. Право України. 2014. № 2. С. 34–44.

8. Шишка О. Р. Договір як індивідуальний регулятор цивільних відносин : деякі питання предмету цивільного права / О. Р. Шишка // Актуальні проблеми приватного права : договір як правова форма регулювання приватних відносин : матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 95-й річниці з дня народження д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. АН УРСР В. П. Маслова (Харків, 17 лют. 2017 р.). – Х. : Право, 2017. – С. 213-216.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

Корисні веб-сайти:

1. www.president.gov.ua – офіційна сторінка Президента України.
2. www.rada.gov.ua – Сервер Верховної Ради України.
3. www.zakon.nau.ua - Правова система Нормативних актів України (НаУ)
4. www.state-gov.ua – Кабінет Міністрів України
5. www.kmu.gov.ua – урядовий портал Кабінету Міністрів України.
6. www.minjust.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства юстиції України
7. www.bank.gov.ua – Національний банк України
8. www.ukrstat.ua – Державний комітет статистики України.
9. www.ucpeps.org – Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова.
10. www.reyestr.court.gov.ua - Єдиний державний реєстр судових рішень.
11. www.yurpractika.com - Газета «Юридическая практика».
12. www.ukurier.gov.ua - Газета «Урядовій кур'єр».
13. www.scourt.gov.ua – Верховний Суд України.

Наукові та електронні бібліотеки в Україні:

1. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
2. www.lib.academy.sumy.ua – Бібліотека банківської справи.
3. www.nplu.kiev.ua – Національна парламентська бібліотека України
4. www.lsl.lviv.ua – Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника
5. www.ognb.odessa.ua – Одеська державна наукова бібліотека ім. О.М.Горького.
6. www.korolenko.kharkov.com – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка

7. www-library.univer.kharkov.ua – Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна

Міжнародні суди:

1. www.icj-cij.org – Міжнародний суд правосуддя (International Court of Justice)
2. www.curia.eu.int – Суд правосуддя Європейських Співтовариств (Court of Justice of the European Communities)
3. www.echr.coe.int – Європейський Суд по захисту прав людини (European Court of Human Rights)
4. www.worldcourts.com – Інформація про міжнародні суди

Тема № 13: Набуття, збереження майна без достатньої правової підстави (кондикційні зобов'язання)

Орієнтовний план:

План:

Вступ

1. Поняття кондикційних зобов'язань.
2. Види кондикційних зобов'язань.
3. Зміст кондикційних зобов'язань.
4. Проблеми застосування норм права до кондикційних зобов'язань.
5. Проблеми судового тлумачення норм права у справах щодо кондикційних зобов'язань.

Висновки

Література

Методичні вказівки :

Виконанню курсової роботи має передувати засвоєння вимог, наведених у Розділі 1 даних методичних вказівок. Слід звернути увагу, що рекомендований до цієї теми план курсової роботи є орієнтовним, тобто він може бути змінений за умови обов'язкового попереднього погодження з науковим керівником. У той же час, змінити можна лише основні змістовні пункти плану (розділи курсової роботи). **“Вступ”, “Висновки” та “Література” є рубриками обов'язковими до виконання.**

Якщо обрано структуру роботи, рекомендовану методичними вказівками, тобто – орієнтовний план, то послідовно описуються: поняття та зміст прав на комерційне найменування, торговельну марку і географічне зазначення. За більш розгорнутими поясненнями слід звернутися до наукового керівника курсової роботи.

Рекомендований перелік літератури до теми № 13:

Основна:

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К. : Парлам. Вид-во, 2006.
2. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №40-44. – Ст. 356.
3. Сучасні проблеми цивільного права та процесу: навч. посіб. Харків: Право, 2017. 806 с.
4. Цивільне право. Особлива частина : навч. посіб. / [Аврамова О. Е., Вакулович Е. В., Горбенко А. С. та ін.]; за заг. ред. Ю. М. Жорнокуя, О. Є. Кухарєва ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2023. – 420с.
5. Мічурін Є.О., Шишка О.Р. Цивільне право. Альбом схем : навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 2. Харків : Право, 2022. 250 с.
6. Цивільне право України: підручник. 3-є вид., перероб. і доп. У 2 частинах. Ч.2. Особлива. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 948 с.

Допоміжна:

1. Бережнюк Н. В. Зобов'язання із набуття, збереження майна без достатньої правової підстави у цивільному праві України: дис. ... д-ра філософії (PhD): 081 "Право". Київ, 2021. 213 с.
2. Бережнюк Н. В. Правові підстави виникнення зобов'язань із набуття, збереження майна без достатньої правової підстави у цивільному праві України. Юридична наука у громадянському суспільстві: матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф. До 70-річчя Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України (м. Київ, 30 жовт. 2019 р.). Київ: Ін-т держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2019. С. 120–122.
3. Берестова І. Е. Зобов'язання з набуття, збереження майна без достатньої правової підстави: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Харків, 2014. 20 с.
4. Ваштарєва Є. А. Поняття збагачення в контексті кондикційного зобов'язання. Проблеми законності: зб. наук. праць / відп. ред. В. Я. Тацій. Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2018. Вип. 141. С. 104–115.
5. Голубєва Н. Ю. Зобов'язання у цивільному праві України: методологічні засади правового регулювання: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.03. Одеса, 2013. 40 с.
6. Гончаров І. В. Цивільно-правові зобов'язання, що виникають внаслідок безпідставного збагачення (порівняльно-правове дослідження за законодавством України та країн Європейського Союзу): дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016. 212 с.
7. Єфименко І. В. Види кондикційних зобов'язань. Проблеми законності: акад. зб. наук. праць / відп. ред. В. Я. Тацій. Харків: Нац. юрид. академія України, 2011. Вип. 113. С. 205–212.

8. Карнаух Б. П. Безпідставне збагачення у праві давнього Риму. Проблеми законності: зб. наук. праць / відп. ред. В. Я. Тацій. Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2017. Вип. 138. С. 17–28.

9. Ківалова Т. С. Зобов'язання відшкодування шкоди за цивільним законодавством України: теоретичні проблеми: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.03. Одеса, 2018. 40 с.

10. Коли набуто особою без достатньої правової підстави майно за рахунок іншої особи не підлягає поверненню | ADVOKAT POST. ADVOKAT POST. URL: <https://advokatpost.com/koly-nabute-osoboju-bez-dostatnoi-pravovoi-pidstavu-majno-za-rakhunok-inshoi-osoby-ne-pidlihaie-povernenniu/> (дата звернення: 17.09.2023).

11. Кондикційні зобов'язання: судова практика Верховного суду - Адвокат Морозов Евгений Александрович. Главная - Адвокат Морозов Евгений Александрович. URL: <https://alibi.dp.ua/2015-kondiktsijni-zobov-yazannya-sudova-praktika-verkhovnogo-sudu> (дата звернення: 17.09.2023).

12. Некіт К. Г. Кондикційні зобов'язання за цивільним законодавством України та проектом загальної довідкової системи (DCFR): порівняльно-правовий аналіз. Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України. 2016. № 8. С. 60–67.

13. Огляд практики розгляду Верховним Судом справ у спорах щодо недоговірних зобов'язань, якщо такі рішення ухвалені у спорах, віднесених до юрисдикції господарських судів. ВЕРХОВНИЙ СУД. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/oglyady/2022_07_12_Oglyad_KGS_09_12_2021.pdf (дата звернення: 17.09.2023).

14. Романюк Я. М., Майстренко Л. О. Реституція, віндикація, кондикція, відшкодування шкоди: окремі аспекти співвідношення та розмежування. Вісник Верховного Суду України. 2014. № 10 (170). С. 22–31.

15. Слободян А. М. До питання про правову природу об'єкта кондикційного зобов'язання. Юридичний науковий електронний журнал. 2016. № 4. С. 61–63.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

Корисні веб-сайти:

1. www.president.gov.ua – офіційна сторінка Президента України.
2. www.rada.gov.ua – Сервер Верховної Ради України.
3. www.zakon.nau.ua - Правова система Нормативних актів України (НаУ)
4. www.state.gov.ua – Кабінет Міністрів України
5. www.kmu.gov.ua – урядовий портал Кабінету Міністрів України.
6. www.minjust.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства юстиції України
7. www.bank.gov.ua – Національний банк України
8. www.ukrstat.ua – Державний комітет статистики України.
9. www.ucseps.org – Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова.
10. www.reyestr.court.gov.ua - Єдиний державний реєстр судових рішень.

11. www.yurpractika.com - Газета «Юридическая практика».
12. www.ukurier.gov.ua - Газета «Урядовий кур'єр».
13. www.scourt.gov.ua – Верховний Суд України.

Наукові та електронні бібліотеки в Україні:

1. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
2. www.lib.academv.sumy.ua – Бібліотека банківської справи.
3. www.nplu.kiev.ua – Національна парламентська бібліотека України
4. www.lsl.lviv.ua – Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника
5. www.ognb.odessa.ua – Одеська державна наукова бібліотека ім. О.М.Горького.
6. www.korolenko.kharkov.com – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка
7. www-library.univer.kharkov.ua – Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна

Міжнародні суди:

1. www.icj-cij.org – Міжнародний суд правосуддя (International Court of Justice)
2. www.curia.eu.int – Суд правосуддя Європейських Співтовариств (Court of Justice of the European Communities)
3. www.echr.coe.int – Європейський Суд по захисту прав людини (European Court of Human Rights)
4. www.worldcourts.com – Інформація про міжнародні суди

Тема № 14: Об'єкт тлумачення норм сімейного права

Орієнтовний план:

План:

Вступ

1. Об'єкт тлумачення норм права в системі тлумачення норм права.
2. Норми Конституції України як об'єкт тлумачення норм сімейного права.
3. Норми Сімейного кодексу України як об'єкт тлумачення норм сімейного права.
4. Цивільний кодекс України як об'єкт тлумачення норм сімейного права.
5. Підзаконні нормативно-правові акти як об'єкт тлумачення норм сімейного права.

Висновки

Література

Методичні вказівки: під час розкриття першого питання теми необхідно звернути увагу на місце об'єкту тлумачення норм права в системі тлумачення норм та розмежування понять «об'єкт» та «предмет» тлумачення норм

сімейного права.

Під час розкриття другого питання необхідно звернути увагу на норми Конституції України, які регулюють сімейні відносини.

При підготовці відповіді на третє питання доцільним є проаналізувати зміст та структуру Сімейного кодексу України з точки зору їх системного тлумачення.

Четверте питання має бути розкрито у системному зв'язку з третім питанням теми. При його розкритті необхідно показати, які саме норми Цивільного кодексу України можуть бути застосовані до регулювання сімейних відносин і як вони взаємодіють з нормами Сімейного кодексу.

Для більш глибокого розуміння загально-теоретичних проблем тлумачення норм сімейного права при наданні відповіді на п'яте питання теми слід звернути увагу на особливості та систему підзаконних нормативно-правових актів, які містять норми, що регулюють сімейні відносини.

Рекомендований перелік літератури до теми № 14:

Основна

1. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. – К.: Ваіте, 2015. – 392 с.
2. Сімейне право України: підручник / за ред. А.О. Дутко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с.
3. Сімейне право України: підручник / Т.В. Боднар, В.С. Гопанчук, О.В. Дзера та ін.; за заг. ред. Т.В. Боднар та О.В. Дзери. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 520 с.
4. Сімейне право: підручник / за заг. ред. В.А. Кройтора та В.Ю. Євко; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2016. 512 с.
5. Теорія держави і права : підручник / [О. М. Бандурка, О. М. Головка, О. С. Передерій та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 416 с
6. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. – К. : НАВС, Освіта України, 2017. – 320 с.

Допоміжна

1. Антошкіна В.К. Договірне регулювання відносин подружжя: автореф. дис... канд. Юрид. Наук : 12.00.03; Національна юридична академія ім. Ярослава мудрого. Харків, 2016. 20 с.
2. Боднар Т.В. Деякі проблемні аспекти здійснення та захисту майнових прав подружжя. Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Vol. 27, No. 1, 2020. С. 26-38.
3. Боднар Т.В. Здійснення подружжям права спільної сумісної власності. Вісник Національної академії правових наук України. 2017. № 2. С. 100-109.

4. Боднар Т.В. Проблеми удосконалення захисту прав та інтересів дітей (сімейно-правовий аспект). Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2015. № 1. С. 5-7.

5. Борисова В.І. Шлюб, умови його дійсності та недійсності за законодавством України. Сучасні проблеми приватного права: збірник наукових праць присвячених 80-ій річниці з Дня народження Ярослави Миколаївни Шевченко / відп. ред. Н. С. Кузнецова, Р. О. Стефанчук. Київ: ВГО «Асоціація цивілістів України», – Кам'янець-Подільський, ТОВ «Друкарня «Рута», 2012. 464 с. (Серія «Studia in Honorem»). С. 9-24.

6. Булеца С.Б. Проблеми реалізації прав неповнолітніх і трансгендерних дітей при отриманні медичної допомоги. Медичне право. 2020. № 2(25). С.17-28.

7. Калітенко О.М. Експрес-шлюби: історія, сучасність, перспективи. Часопис цивілістики: Науково-практичний журнал. Випуск 23. С. 18-21.

8. Калітенко О.М. Про зміни, що грядуть з питань захисту майнових інтересів дітей (в світлі громадських обговорень) // Від римського приватного права до ІТ права: мат. міжнар. наук-практич. конф. «Римське право і сучасність» (м. Одеса, 19 травня, 2018 року). / за заг. ред. д.ю.н., О.І. Харитонової, к.ю.н., доцента К.Г. Некіт. – Одеса : Фенікс, 2018. – С. 161-163.

9. Менджул М.В. До проблеми принципу рівності в правовому регулюванні сімейних відносин. Закарпатські правові читання: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених та студентів (м. Ужгород, 25- 26 квітня 2013 р.). Ужгород, 2013. С. 243-245.

10. Менджул М.В. Порядок розірвання шлюбу з іноземними громадянами в Україні: окремі аспекти. Закарпатські правові читання : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених та студентів (м. Ужгород, 25-27 квітня 2014 р.). Ужгород, 2014. Т. 2. С. 112-117.

11. Озель В. Вплив норм канонічного права православної церкви на формування та розвиток українського сімейного права (історико-правовий аспект). Право України. 2010. № 1. С. 169 – 174.

12. Пономаренко О.М. Аліментний договір як підстава виникнення аліментних зобов'язань. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «ПРАВО». 2017. Випуск 27. С. 48-58.

13. Розгон О.В. Договори у сімейному праві України: монографія. Київ: Ін Юре, 2018. 301 с.

14. Труба В. І. Забезпечення права дітей на утримання: новели законодавства / В. І. Труба // Правова держава. - 2019. - № 33. - С. 109-115.

15. Труба В. І. Місце норм сімейного права в системі соціальних норм / В. І. Труба // Правова держава. - 2020. - № 37. - С. 117-122.

16. Явор О.А. Договір як юридичний факт у сімейному праві. Вісник Національної академії правових наук України. 2014. № 4. С. 123-132.

17. Явор О.А. Правові аспекти сурогатного материнства. Університетські наукові записки. 2012. № 4. С. 127-133.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційне представництво Президента України: URL: <http://www.president.gov.ua/>
2. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України: URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>
3. Верховний Суд. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>
4. Верховна Рада України/ URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws>
5. Касаційний цивільний суд. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/kas_cil/
6. Судова влада України. URL: <https://court.gov.ua/>
7. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/>
8. Рішення Європейського Суду з прав людини. URL: https://minjust.gov.ua/cat_9329
9. Міністерство юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/>

Тема № 15: Офіційне й неофіційне тлумачення норм сімейного права

Орієнтовний план:

План:

Вступ

1. Поняття та види офіційного тлумачення норм сімейного права.
2. Поняття та види неофіційного тлумачення норм сімейного права.
3. Суб'єкти офіційного тлумачення норм сімейного права.
4. Суб'єкти неофіційного тлумачення норм сімейного права.

Висновки

Література

Методичні вказівки: під час розкриття першого питання теми необхідно звернути увагу на розкриття поняття офіційного тлумачення норм сімейного права, навести відповідні приклади. Необхідно також перерахувати та охарактеризувати види офіційного тлумачення норм сімейного права.

Під час розкриття другого питання необхідно звернути увагу на розкриття поняття неофіційного тлумачення норм сімейного права, навести відповідні приклади. Необхідно також перерахувати та охарактеризувати види неофіційного тлумачення норм сімейного права.

При підготовці відповіді на третє питання доцільним є перерахувати суб'єктів офіційного тлумачення норм сімейного права та дати характеристики їх діяльності в галузі здійснення тлумачення норм сімейного права.

Четверте питання має бути розкрито з наданням характеристики діяльності в галузі здійснення діяльності з тлумачення норм сімейного права

суб'єктами неофіційного тлумачення.

Рекомендований перелік літератури до теми № 15:

Основна

1. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. – К.: Ваїте, 2015. – 392 с.
2. Сімейне право України: підручник / за ред. А.О. Дутко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с.
3. Сімейне право України: підручник / Т.В. Боднар, В.С. Гопанчук, О.В. Дзера та ін.; за заг. ред. Т.В. Боднар та О.В. Дзери. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 520 с.
4. Сімейне право: підручник / за заг. ред. В.А. Кройтора та В.Ю. Євко; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2016. 512 с.
5. Сімейний кодекс України: Науково-практичний коментар / за ред. І.В. Жилінкової. Харків: Ксилон, 2008. 855 с.
6. Теорія держави і права : підручник / [О. М. Бандурка, О. М. Головка, О. С. Передерій та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 416 с
7. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. – К. : НАВС, Освіта України, 2017. – 320 с.

Допоміжна

1. Антошкіна В.К. Договірне регулювання відносин подружжя: автореф. дис... канд. Юрид. Наук : 12.00.03; Національна юридична академія ім. Ярослава мудрого. Харків, 2016. 20 с.
2. Боднар Т.В. Деякі проблемні аспекти здійснення та захисту майнових прав подружжя. Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Vol. 27, No. 1, 2020. С. 26-38.
3. Боднар Т.В. Здійснення подружжям права спільної сумісної власності. Вісник Національної академії правових наук України. 2017. № 2. С. 100-109.
4. Боднар Т.В. Проблеми удосконалення захисту прав та інтересів дітей (сімейно-правовий аспект). Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2015. № 1. С. 5-7.
5. Борисова В.І. Шлюб, умови його дійсності та недійсності за законодавством України. Сучасні проблеми приватного права: збірник наукових праць присвячених 80-ій річниці з Дня народження Ярослави Миколаївни Шевченко / відп. ред. Н. С. Кузнецова, Р. О. Стефанчук. Київ: ВГО «Асоціація цивілістів України», – Кам'янець-Подільський, ТОВ «Друкарня «Рута», 2012. 464 с. (Серія «Studia in Honorem»). С. 9-24.
6. Булеца С.Б. Проблеми реалізації прав неповнолітніх і трансгендерних дітей при отриманні медичної допомоги. Медичне право. 2020. № 2(25). С.17-28.

7. Калітенко О.М. Експрес-шлюби: історія, сучасність, перспективи. Часопис цивілістики: Науково-практичний журнал. Випуск 23. С. 18-21.
8. Калітенко О.М. Про зміни, що грядуть з питань захисту майнових інтересів дітей (в світлі громадських обговорень) // Від римського приватного права до ІТ права: мат. міжнар. наук-практич. конф. «Римське право і сучасність» (м. Одеса, 19 травня, 2018 року). / за заг. ред. д.ю.н., О.І. Харитонової, к.ю.н., доцента К.Г. Некіт. – Одеса : Фенікс, 2018. – С. 161-163.
9. Менджул М.В. До проблеми принципу рівності в правовому регулюванні сімейних відносин. Закарпатські правові читання: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених та студентів (м. Ужгород, 25- 26 квітня 2013 р.). Ужгород, 2013. С. 243-245.
10. Менджул М.В. Порядок розірвання шлюбу з іноземними громадянами в Україні: окремі аспекти. Закарпатські правові читання : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених та студентів (м. Ужгород, 25-27 квітня 2014 р.). Ужгород, 2014. Т. 2. С. 112-117.
11. Озель В. Вплив норм канонічного права православної церкви на формування та розвиток українського сімейного права (історико-правовий аспект). Право України. 2010. № 1. С. 169 – 174.
12. Пономаренко О.М. Аліментний договір як підстава виникнення аліментних зобов'язань. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «ПРАВО». 2017. Випуск 27. С. 48-58.
13. Розгон О.В. Договори у сімейному праві України: монографія. Київ: Ін Юре, 2018. 301 с.
14. Труба В. І. Забезпечення права дітей на утримання: новели законодавства / В. І. Труба // Правова держава. - 2019. - № 33. - С. 109-115.
15. Труба В. І. Місце норм сімейного права в системі соціальних норм / В. І. Труба // Правова держава. - 2020. - № 37. - С. 117-122.
16. Явор О.А. Договір як юридичний факт у сімейному праві. Вісник Національної академії правових наук України. 2014. № 4. С. 123-132.
17. Явор О.А. Правові аспекти сурогатного материнства. Університетські наукові записки. 2012. № 4. С. 127-133.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційне представництва Президента України: URL: <http://www.president.gov.ua/>
2. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України: URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>
3. Верховний Суд. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>
4. Верховна Рада України/ URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws>
5. Касаційний цивільний суд. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/kas_cil/
6. Судова влада України. URL: <https://court.gov.ua/>
7. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/>

8. Рішення Європейського Суду з прав людини. URL: https://minjust.gov.ua/cat_9329

9. Міністерство юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/>

Тема № 16: Проблемні питання застосування норм сімейного права при розгляді судами справ, пов'язаних з позбавленням батьківських прав, поновленням батьківських прав, усиновленням і встановленням опіки та піклування над дитиною

Орієнтовний план:

План:

Вступ

1. Проблема врахування думки дитини при вирішенні питань, що стосуються її життя.

2. Вирішення питання про стягнення аліментів на дитину при позбавленні батьків батьківських прав.

3. Проблема надання згоди батьків дитини на її усиновлення та згода дитини на усиновлення.

4. Проблема дотримання таємниці усиновлення.

Висновки

Література

Методичні вказівки: під час розкриття першого питання теми необхідно звернути увагу на встановлений у законодавстві вік, коли дитина може висловити свою думку з питань, що стосуються її життя. Крім того, необхідно з'ясувати правове значення такої думки.

Під час розкриття другого питання необхідно звернути увагу на порядок, підстави та розмір стягнення аліментів на дитину в разі позбавлення її батьків батьківських прав.

При підготовці відповіді на третє питання доцільним є проаналізувати порядок та форму надання батьками дитини та дитиною згоди на її усиновлення.

Четверте питання має бути розкрито з точки зору сутності таємниці усиновлення, суб'єктів, які мають її дотримувати, а також механізму її дотримання.

Рекомендований перелік літератури до теми № 16:

Основна

1. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. – К.: Ваїте, 2015. – 392 с.

2. Сімейне право України: підручник / за ред. А.О. Дутко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с.

3. Сімейне право України: підручник / Т.В. Боднар, В.С. Гопанчук, О.В. Дзера та ін.; за заг. ред. Т.В. Боднар та О.В. Дзери. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 520 с.
4. Сімейне право: підручник / за заг. ред. В.А. Кройтора та В.Ю. Євко; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2016. 512 с.
5. Теорія держави і права : підручник / [О. М. Бандурка, О. М. Головка, О. С. Передерій та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 416 с
6. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. – К. : НАВС, Освіта України, 2017. – 320 с.

Допоміжна

1. Антошкіна В.К. Договірне регулювання відносин подружжя: автореф. дис... канд. Юрид. Наук : 12.00.03; Національна юридична академія ім. Ярослава мудрого. Харків, 2016. 20 с.
2. Боднар Т.В. Деякі проблемні аспекти здійснення та захисту майнових прав подружжя. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, Vol. 27, No. 1, 2020. С. 26-38.
3. Боднар Т.В. Здійснення подружжям права спільної сумісної власності. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2017. № 2. С. 100-109.
4. Боднар Т.В. Проблеми удосконалення захисту прав та інтересів дітей (сімейно-правовий аспект). *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2015. № 1. С. 5-7.
5. Борисова В.І. Шлюб, умови його дійсності та недійсності за законодавством України. Сучасні проблеми приватного права: збірник наукових праць присвячених 80-ій річниці з Дня народження Ярослави Миколаївни Шевченко / відп. ред. Н. С. Кузнецова, Р. О. Стефанчук. Київ: ВГО «Асоціація цивілістів України», – Кам'янець-Подільський, ТОВ «Друкарня «Рута», 2012. 464 с. (Серія «Studia in Honorem»). С. 9-24.
6. Булеца С.Б. Проблеми реалізації прав неповнолітніх і трансгендерних дітей при отриманні медичної допомоги. *Медичне право*. 2020. № 2(25). С.17-28.
7. Калітенко О.М. експрес-шлюби: історія, сучасність, перспективи. *Часопис цивілістики: Науково-практичний журнал*. Випуск 23. С. 18-21.
8. Калітенко О.М. Про зміни, що грядуть з питань захисту майнових інтересів дітей (в світлі громадських обговорень) // Від римського приватного права до ІТ права: мат. міжнар. наук-практич. конф. «Римське право і сучасність» (м. Одеса, 19 травня, 2018 року). / за заг. ред. д.ю.н., О.І. Харитонової, к.ю.н., доцента К.Г. Некіт. – Одеса : Фенікс, 2018. – С. 161-163.
9. Менджул М.В. До проблеми принципу рівності в правовому регулюванні сімейних відносин. *Закарпатські правові читання: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених та студентів* (м. Ужгород, 25- 26 квітня 2013 р.). Ужгород, 2013. С. 243-245.

10. Менджул М.В. Порядок розірвання шлюбу з іноземними громадянами в Україні: окремі аспекти. Закарпатські правові читання : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених та студентів (м. Ужгород, 25-27 квітня 2014 р.). Ужгород, 2014. Т. 2. С. 112-117.

11. Озель В. Вплив норм канонічного права православної церкви на формування та розвиток українського сімейного права (історико-правовий аспект). Право України. 2010. № 1. С. 169 – 174.

12. Пономаренко О.М. Аліментний договір як підстава виникнення аліментних зобов'язань. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «ПРАВО». 2017. Випуск 27. С. 48-58.

13. Розгон О.В. Договори у сімейному праві України: монографія. Київ: Ін Юре, 2018. 301 с.

14. Труба В. І. Забезпечення права дітей на утримання: новели законодавства / В. І. Труба // Правова держава. - 2019. - № 33. - С. 109-115.

15. Труба В. І. Місце норм сімейного права в системі соціальних норм / В. І. Труба // Правова держава. - 2020. - № 37. - С. 117-122.

16. Явор О.А. Договір як юридичний факт у сімейному праві. Вісник Національної академії правових наук України. 2014. № 4. С. 123-132.

17. Явор О.А. Правові аспекти сурогатного материнства. Університетські наукові записки. 2012. № 4. С. 127-133.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційне представництва Президента України: URL: <http://www.president.gov.ua/>

2. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України: URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>

3. Верховний Суд. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>

4. Верховна Рада України/ URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws>

5. Касаційний цивільний суд. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/kas_cil/

6. Судова влада України. URL: <https://court.gov.ua/>

7. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/>

8. Рішення Європейського Суду з прав людини. URL: https://minjust.gov.ua/cat_9329

9. Міністерство юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/>

Тема № 17: Проблемні питання застосування норм сімейного права при розгляді спорів, що впливають із правовідносин подружжя та колишнього подружжя

Орієнтовний план:

План:

Вступ

1. Проблема розпорядження одним з подружжя майном, що є об'єктом права їх спільної сумісної власності.
2. Проблеми поділу майна подружжя.
3. Проблема визнання судом факту проживання жінки та чоловіка однією сім'єю без реєстрації шлюбу між собою.
4. Проблеми стягнення коштів на утримання одного з подружжя.
5. Проблеми накладення стягнення на майно, що є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя.

Висновки

Література

Методичні вказівки: під час розкриття першого питання теми необхідно звернути увагу на необхідність для одного з подружжя одержати згоду на розпорядження спільним майном у певній формі, яка залежить від вартості відчужуваного майна. Крім того, необхідно розкрити наслідки відсутності такої згоди при розпорядженні одним з подружжя майном, яке знаходиться у спільній сумісній власності.

Під час розкриття другого питання необхідно звернути увагу на порядок та способи поділу майна подружжя, яке належить їм на праві спільної сумісної власності. Також необхідно розкрити виключення з правила рівності часток кожного з подружжя.

При підготовці відповіді на третє питання доцільним є проаналізувати ті юридичні факти, які з достовірністю підтверджують факт проживання жінки та чоловіка однією сім'єю та наслідки такого проживання.

Четверте питання має бути розкрито з точки зору підстав надання утримання одним з подружжя іншому.

При наданні відповіді на п'яте питання теми слід звернути увагу на порядок та підстави звернення стягнення на майно, яке є спільною сумісною власністю подружжя.

Рекомендований перелік літератури до теми № 17:

Основна

1. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. – К.: Ваїте, 2015. – 392 с.
2. Сімейне право України: підручник / за ред. А.О. Дутко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с.

3. Сімейне право України: підручник / Т.В. Боднар, В.С. Гопанчук, О.В. Дзера та ін.; за заг. ред. Т.В. Боднар та О.В. Дзери. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 520 с.
4. Сімейне право: підручник / за заг. ред. В.А. Кройтора та В.Ю. Євко; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2016. 512 с.
5. Теорія держави і права : підручник / [О. М. Бандурка, О. М. Головка, О. С. Передерій та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 416 с
6. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. – К. : НАВС, Освіта України, 2017. – 320 с.

Допоміжна

1. Антошкіна В.К. Договірне регулювання відносин подружжя: автореф. дис... канд. Юрид. Наук : 12.00.03; Національна юридична академія ім. Ярослава мудрого. Харків, 2016. 20 с.
2. Боднар Т.В. Деякі проблемні аспекти здійснення та захисту майнових прав подружжя. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, Vol. 27, No. 1, 2020. С. 26-38.
3. Боднар Т.В. Здійснення подружжям права спільної сумісної власності. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2017. № 2. С. 100-109.
4. Боднар Т.В. Проблеми удосконалення захисту прав та інтересів дітей (сімейно-правовий аспект). *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2015. № 1. С. 5-7.
5. Борисова В.І. Шлюб, умови його дійсності та недійсності за законодавством України. Сучасні проблеми приватного права: збірник наукових праць присвячених 80-ій річниці з Дня народження Ярослави Миколаївни Шевченко / відп. ред. Н. С. Кузнецова, Р. О. Стефанчук. Київ: ВГО «Асоціація цивілістів України», – Кам'янець-Подільський, ТОВ «Друкарня «Рута», 2012. 464 с. (Серія «Studia in Honorem»). С. 9-24.
6. Булеца С.Б. Проблеми реалізації прав неповнолітніх і трансгендерних дітей при отриманні медичної допомоги. *Медичне право*. 2020. № 2(25). С.17-28.
7. Калітенко О.М. Експрес-шлюби: історія, сучасність, перспективи. *Часопис цивілістики: Науково-практичний журнал*. Випуск 23. С. 18-21.
8. Калітенко О.М. Про зміни, що грядуть з питань захисту майнових інтересів дітей (в світлі громадських обговорень) // Від римського приватного права до ІТ права: мат. міжнар. наук-практич. конф. «Римське право і сучасність» (м. Одеса, 19 травня, 2018 року). / за заг. ред. д.ю.н., О.І. Харитонової, к.ю.н., доцента К.Г. Некіт. – Одеса : Фенікс, 2018. – С. 161-163.
9. Менджул М.В. До проблеми принципу рівності в правовому регулюванні сімейних відносин. *Закарпатські правові читання: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених та студентів* (м. Ужгород, 25- 26 квітня 2013 р.). Ужгород, 2013. С. 243-245.

10. Менджул М.В. Порядок розірвання шлюбу з іноземними громадянами в Україні: окремі аспекти. Закарпатські правові читання : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених та студентів (м. Ужгород, 25-27 квітня 2014 р.). Ужгород, 2014. Т. 2. С. 112-117.

11. Озель В. Вплив норм канонічного права православної церкви на формування та розвиток українського сімейного права (історико-правовий аспект). Право України. 2010. № 1. С. 169 – 174.

12. Пономаренко О.М. Аліментний договір як підстава виникнення аліментних зобов'язань. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «ПРАВО». 2017. Випуск 27. С. 48-58.

13. Розгон О.В. Договори у сімейному праві України: монографія. Київ: Ін Юре, 2018. 301 с.

14. Труба В. І. Забезпечення права дітей на утримання: новели законодавства / В. І. Труба // Правова держава. - 2019. - № 33. - С. 109-115.

15. Труба В. І. Місце норм сімейного права в системі соціальних норм / В. І. Труба // Правова держава. - 2020. - № 37. - С. 117-122.

16. Явор О.А. Договір як юридичний факт у сімейному праві. Вісник Національної академії правових наук України. 2014. № 4. С. 123-132.

17. Явор О.А. Правові аспекти сурогатного материнства. Університетські наукові записки. 2012. № 4. С. 127-133.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційне представництва Президента України: URL: <http://www.president.gov.ua/>

2. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України: URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>

3. Верховний Суд. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>

4. Верховна Рада України/ URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws>

5. Касаційний цивільний суд. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/kas_cil/

6. Судова влада України. URL: <https://court.gov.ua/>

7. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/>

8. Рішення Європейського Суду з прав людини. URL: https://minjust.gov.ua/cat_9329

9. Міністерство юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/>

Тема № 18: Проблемні питання застосування норм сімейного права при розгляді спорів, що впливають із правовідносин батьків та дітей

Орієнтовний план:

План:

Вступ

1. Проблема рівності батьків при вирішенні спорів про місце проживання дитини.
2. Проблема отримання згоди одного з батьків на виїзд дитини за межі України з іншим з батьків.
3. Проблема визначення розміру аліментів на дитину.
4. Проблема стягнення заборгованості по сплаті аліментів на дитину.
5. Проблема самочинної зміни місця проживання малолітньої дитини одним з батьків, без згоди другого з батьків.

Висновки

Література

Методичні вказівки: під час розкриття першого питання теми необхідно звернути увагу на дотримання судами паритетного становища жінок і чоловіків при вирішенні ними спорів щодо дітей.

Під час розкриття другого питання необхідно звернути увагу на порядок та підстави отримання згоди одного з батьків на виїзд дитини за межі України з іншим з батьків, а також підстави відмови судами у наданні такої згоди.

При підготовці відповіді на третє питання доцільним є проаналізувати норми сімейного кодексу України та діючу судову практику по справах про стягнення аліментів. При цьому необхідно охарактеризувати порядок визначення розміру на дитину.

Четверте питання має бути розкрито з точки зору строків та особливостей стягнення заборгованості по сплаті аліментів на дитину в залежності від тих підстав, які стали причинами заборгованості.

При наданні відповіді на п'яте питання теми слід звернути особливу увагу на наслідки самочинної зміни місця проживання малолітньої дитини одним з батьків, без згоди другого з батьків.

Рекомендований перелік літератури до теми № 18:

Основна

7. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. – К.: Ваіте, 2015. – 392 с.
8. Сімейне право України: підручник / за ред. А.О. Дутко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с.
9. Сімейне право України: підручник / Т.В. Боднар, В.С. Гопанчук, О.В. Дзера та ін.; за заг. ред. Т.В. Боднар та О.В. Дзери. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 520 с.

10. Сімейне право: підручник / за заг. ред. В.А. Кройтора та В.Ю. Євко; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2016. 512 с.

11. Теорія держави і права : підручник / [О. М. Бандурка, О. М. Головка, О. С. Передерій та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 416 с

12. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. – К. : НАВС, Освіта України, 2017. – 320 с.

Допоміжна

18. Антошкіна В.К. Договірне регулювання відносин подружжя: автореф. дис... канд. Юрид. Наук : 12.00.03; Національна юридична академія ім. Ярослава мудрого. Харків, 2016. 20 с.

19. Боднар Т.В. Деякі проблемні аспекти здійснення та захисту майнових прав подружжя. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, Vol. 27, No. 1, 2020. С. 26-38.

20. Боднар Т.В. Здійснення подружжям права спільної сумісної власності. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2017. № 2. С. 100-109.

21. Боднар Т.В. Проблеми удосконалення захисту прав та інтересів дітей (сімейно-правовий аспект). *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2015. № 1. С. 5-7.

22. Борисова В.І. Шлюб, умови його дійсності та недійсності за законодавством України. Сучасні проблеми приватного права: збірник наукових праць присвячених 80-ій річниці з Дня народження Ярослави Миколаївни Шевченко / відп. ред. Н. С. Кузнецова, Р. О. Стефанчук. Київ: ВГО «Асоціація цивілістів України», – Кам'янець-Подільський, ТОВ «Друкарня «Рута», 2012. 464 с. (Серія «Studia in Honorem»). С. 9-24.

23. Булеца С.Б. Проблеми реалізації прав неповнолітніх і трансгендерних дітей при отриманні медичної допомоги. *Медичне право*. 2020. № 2(25). С.17-28.

24. Калітенко О.М. Експрес-шлюби: історія, сучасність, перспективи. *Часопис цивілістики: Науково-практичний журнал*. Випуск 23. С. 18-21.

25. Калітенко О.М. Про зміни, що грядуть з питань захисту майнових інтересів дітей (в світлі громадських обговорень) // Від римського приватного права до ІТ права: мат. міжнар. наук-практич. конф. «Римське право і сучасність» (м. Одеса, 19 травня, 2018 року). / за заг. ред. д.ю.н., О.І. Харитонової, к.ю.н., доцента К.Г. Некіт. – Одеса : Фенікс, 2018. – С. 161-163.

26. Менджул М.В. До проблеми принципу рівності в правовому регулюванні сімейних відносин. *Закарпатські правові читання: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених та студентів* (м. Ужгород, 25- 26 квітня 2013 р.). Ужгород, 2013. С. 243-245.

27. Менджул М.В. Порядок розірвання шлюбу з іноземними громадянами в Україні: окремі аспекти. *Закарпатські правові читання : матеріали VI Міжнар.*

наук.-практ. конф. молодих учених та студентів (м. Ужгород, 25-27 квітня 2014 р.). Ужгород, 2014. Т. 2. С. 112-117.

28. Озель В. Вплив норм канонічного права православної церкви на формування та розвиток українського сімейного права (історико-правовий аспект). Право України. 2010. № 1. С. 169 – 174.

29. Пономаренко О.М. Аліментний договір як підстава виникнення аліментних зобов'язань. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «ПРАВО». 2017. Випуск 27. С. 48-58.

30. Розгон О.В. Договори у сімейному праві України: монографія. Київ: Ін Юре, 2018. 301 с.

31. Труба В. І. Забезпечення права дітей на утримання: новели законодавства / В. І. Труба // Правова держава. - 2019. - № 33. - С. 109-115.

32. Труба В. І. Місце норм сімейного права в системі соціальних норм / В. І. Труба // Правова держава. - 2020. - № 37. - С. 117-122.

33. Явор О.А. Договір як юридичний факт у сімейному праві. Вісник Національної академії правових наук України. 2014. № 4. С. 123-132.

34. Явор О.А. Правові аспекти сурогатного материнства. Університетські наукові записки. 2012. № 4. С. 127-133.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційне представництво Президента України: URL: <http://www.president.gov.ua/>

2. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України: URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>

3. Верховний Суд. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>

4. Верховна Рада України/ URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws>

5. Касаційний цивільний суд. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/kas_cil/

6. Судова влада України. URL: <https://court.gov.ua/>

7. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/>

8. Рішення Європейського Суду з прав людини. URL: https://minjust.gov.ua/cat_9329

9. Міністерство юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/>